

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Papnevelde-utca 9. szám.**

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többes számi közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

A plebániái alapítványok kezelése.

Egy pár év előtt ugyanezen a helyen két kérdést vetettem fel: az egyik szólt a papi nyugdíjról, a másik a plebániái alapítványokról.

Az elsőt azóta szerencsésen megoldottuk; nyugdíjügyünk rendezve van, olyképen, hogy szegényebb egyházmegyénk kiérdemült papjai teljes megnyugvással nézhetnek öreg napjaik elébe, hasonlóhatatlanul nyugodtabban, mint ez a nyugdíjügy rendezése előtt történt.

A másik kérdés még mindig megoldásra, illetőleg rendezésre vár.

Más természetű ez ugyan, de szerintem nem kevésbé fontos, ha nem fontosabb, mint a nyugdíj kérdése volt. Azzal tartozunk magunknak, ennek a rendezésével tartozunk az alapítványtevők szent és sérthetetlen akaratának. Amazzal a magunk kenyerét biztosítottuk öreg napjainkra oly módon, hogy azon aztán se kedvezés, se szeszély ne változtathasson; emezt is — úgy gondolom — illik oly körülmények közé helyezni, hogy azon se a tájékozatlanság, sem pedig az emberi gyarlóság csorbát ne ejthessen.

Az ilyen alapítványok kezelése nálunk tudvalevőleg plebániánkint történik, ellenőrzi az esperes s az évi számadásokat az archidiaconusok revideálják a központban. Formának ellenőrzési forma ez is, de ha valamikor meg is feleltetett az ilyen nehézkes eljárás céljának, a mai nagyon is változott viszonyok és tökéletesített pénzkezelési módok között elégtelenné bizonyul. Központban csak számadási papirost és rajta számokat lehet látni, pénzt nem; így legfellebb csak az összeadási hibát lehet észrevenni, egyebet semmit. Szóval az ellenőrzésnek ez a módja célszerűnek nem mondható.

De vegyük továbbá magát a pénzkezelőt is, vegyük a plebánost, aki ugyan jó pap lehet, de pénzkezeléshez azért nem kell értenie, ami kivált nagyobb összegknél szánandó bajt okozhat, mivel azok elhelyezésénél, biztosításánál kijátszhatják a nálánál ügyesebb emberek. Hogy a jószívűség, gyengeség, pénzkezelési járatlanság vagy a kihasznált barátság mennyi bajt okozott már e tekintetben, arról az illetékesek sokat beszélhetnének.

Azután pedig — mondjuk csak ki igazán — ennél még nagyobb baj is előfordulhat, az t. i., hogy a pénzkezelő maga is hozzányulhat a gondozására bízott idegen és szent célra szánt pénzhez és a saját céljaira fordíthatja. Ez bajnak azután nagyon is főbenjáró baj, melyet gyarlósággal, szegénységgel, pillanatnyi szükségességgel stb. effélével mentegetni lehet, csak hogy az ilyen mentegetéssel az elkalódott idegen pénzt visszaszerezni nem lehet, sem elkövetőjének megterhelte lelkiismeretét tisztáznia.

Egy szóval, a mindennapi tapasztalat szerint, a vallási célokra hagyományozott pénzeknek, tőkéknek ilyen mai módon való, százfelé osztott kezelése sok eshetőségnek lehet kitéve, és tegyük hozzá, hogy nemcsak lehet, hanem egynél több esetben tényleg ki is volt már téve bajoknak úgy, hogy az esperes és az archidiacon által láttamozott, illetőleg revideált évi számadás dacára mégis hiányosnak találták az alapítványi kasszát.

Ezt a csunya bajt a kis katekizmusban szentségtörésnek hívják, annak pedig, de még a lehetőségének is, az egyházi férfit kitenni nagy lelkiismereti felelősséggel jár, a melyet egy jóra való előjáró, akire mindnyájak gondja tartozik, nem vállalhat magára. Nem vállalhat soha, a mai időviszonyok között pedig legkevésbé. A mai gyenge lelkiismeretű kor-szellem közepette ugyanis ennek a bal-esetnek még a gyanuja sem érheti — nem volna szabad érnie — az egyházi férfit, akinek már csak az annyira szükséges jó példa adásának okáért is tisztán és feddhetetlenül kell állania az anyagias hajlamú, pénzt hajhászó mai világ közepett. Si sal evanuerit, in quo salietur?

De ha tényleg jól menne is minden, amint csakugyan egy-két kivétel nem vehet árnyat az egész testületre, akkor is összpontosítani kellene a plebániái alapítványokat és a központban kezelni; mert ilyen kezelésük célszerűbb és gyümölcsözőbb és a plebánosokat nagy teherrel és sok kellemetlenségtől szabadítja meg.

Rége a hívek között kamatoztatta a plebános az ilyen tőkeket, s ez volt az oka, hogy a plebániákon kezelték a pénzt. A mai hitelviszonyok között azonban a nép előtt sok más pénzfórrás áll s utol-

jára is a központi kezelés sem állja útját az illető tőkék vidéken való kamatoztatásának; de mindenképp a központi kezelés célszerűbb és biztosabb.

Hogy mennyivel célszerűbb az ilyen egységesített kezelés, látjuk most hasonlóképen nálunk a káptalani alapítványok kezelésén, melyet jóságra össze sem lehet hasonlítani az előbbeni kezeléssel.

Külömben ott a példa más egyházmegyékben is, mely teljesen bevált; mindenfelé rátértek már a plebániái alapítványok központi káptalani kezelésére és az alapítványtevők célja így jobban van elérve, akaratja jobban megőrizve, mint a régi módon. Semmi nehézség sem áll ennek a műveletnek az újjában; ha nem is egyszerre, lassan be lehet vonni az alapítványokat mind és kezeléseket a központi alapítványok módjára a káptalani kezelő-hivatalra ruházni.

A szent cél nevében tisztelettel újból fordulunk tehát egyházmegyénk kegyelmes püspökéhez, vigye dülőre ezt az ügyet is, melyet, mint tudjuk, maga is régen forgat elméjében. Egy szent érdek elodázhatatlannak mutatja ezt. S amint a papi nyugdíjügynek, úgy hasonlóképpen nek az ügynek a rendezésével: a plebániái alapítványok központi kezelésének elrendelésével oly emléket állít kormányzatának, melyért még a késő utódok is hálások lesznek irányában.

Dudek János dr.

Mocsonok ünnepe.

Július hó 23.

A főpásztor megérkezése.

Püspök urunk ő méltóságának e hó 10-én mocsonoki nyaralójába vonulása már jelezve volt. Azt is olvasták, hogy 22-én itt fogadja iskolatársait, kikkel 1842-ben Egerben a bölcsészeti lyceumot bevégezte.

Ezen bizalmas jellegűnek szánt ritka emlékünnepet fiúi hálánk és ragaszkodásunk mindannyiunk örömmé fokozta.

Örömmel tölté el szívünket, hogy 5 év után ismét körünkbe érkezik, s azért e hó 10-én a mezei munkaidő dacára csinos banderiummal elén hosszú kocsisorban vonult Királyi és Mocsonok község előjárósága és képviselő-testülete szeretett főpásztora elé. Ez örömet nem tudta titkolni, s nem elégedett meg azzal, hogy fellobogozta házait és virággal diszíté, örömnapijáról még a járás főszolgabíráját és szeretett országgyűlési képviselőjét is értesíté. És mindket-

Lapunk mai száma 10 oldalra terjed.

ten megértettek bennünket és diszes fogataikon ök vonultak a tisztelgők élén kegyelmes jó urunk elé. A Horváth Dezső képviselő és Langhammer Vincze főszolgabíró a járás határán fogadták a püspök urat, ki e váratlan szívélyes fogadás által valóban meghatottnak látszott.

A község határánál, az uradalmi birtok szegély fái által leplezve, várt a két község üdvözlő sokasága és jó Urunk csak akkor látta meg hálás hivat midőn már az éljenző csoport kellő közepén állott meg hintaja.

Az édes viszontlátás öröm könyei ragyogtak a szemekben, midőn a szeretett Főpásztor kiszállott hintájából, meghallgatandó Szuchony István körjegyzőnek a községek hő érzelmeit tolmácsoló üdvözlő beszédjét.

Innen Királyi községnek előre vágató banderiuma után, rokonszenves főszolgabíránk és mind szélesb körben hódító képviselőnk vezetése mellett vonult be hosszú kocsisortól követe mocsonoki kastélyába a hol urát és atyai jóakaróját az uradalmi tisztikar hódolata fogadta: melyhez a helybeli értelmiség, a tantestületek és az üdvösen működő kedves irgalmas testvérek vezetése alatt a Mária congregatio ifjúsága és jó Urunk köztiszteletben részesülő rokonságának legszívélyesebb hódolata és üdvözlése csatlakozott. E nap óta ismét itt van körünkben, a miénk ez áldott jó és nemes szív. Mint olvasták legelső ténye is az önelhatározásból fakadó jótékony segély volt, melyben az érkezése előtt 2 nappal vallott tűzkárosultakat részesíté.

Áldott ki az Úr nevében jött és áldott ki az Úr szent nevében jött cselekedni legfőbb örömeinek tartja.

Szeretett főpásztorunknak láthatólag javára válik itt időzése, bár elvonultságról még itt sem lehet szó. Barátai, tisztelői, hű papjai és a szegények egymásnak adják palotája kilincset. Nincs az elzárva senki előtt, tárva annak kapuja ép úgy mint aranyos szíve, szegény s gazdagnak egyaránt.

A 60 éves jubileum.

A 22-iki ünnepet is csöndesnek szánta. Hasztalan. Nem számolt hívei szeretetével.

Kastélyának remek díszű, de szerény méretű kápolnája szűknek bizonyult azokat befogadni, kik e napon főpásztori áldásának részeseivé lenni óhajtottak.

A 21 iskolatárs közül; csupán 2 jelent meg az 5 élből. Eljött az örök ifjú aranyos kedélyű, veterán író és vitéz honvéd Gánóty Flóris, kir. tanácsos és székes-fehérvári kir. köz-

jegyző és Ocsovszky Antal nyugalmazott Besztercebánya egyházmegyei esperes. A többi harmat betegség és az aggkor súlya akadályozá a megjelenésben.

Püspök ő méltósága által bemutatott csöndes mise alatt többször vett erőt jó Urunkon és iskolatársain az elérzékenyülés. Szívre ható volt a Te Deum. Immár szabadon folyhatott a könnyek árja. Az ünneplők traisának hála-könyveire a jelenlévők örömkönyve társult elvegyülve azon áhítatos fohászszal, hogy áldott jó Atyánkat óvja a seregek Ura s engedje még számtalanszor megérnie e szép nap évfordulóját.

E lélekemelő áhitat után; egymást váltá fel a tisztelgők hosszú sora, kik szerencsekívánataikat és hódolatteljes üdvözlőket kifejezni jöttek.

A küldöttségek tisztelgése.

Mindenekelőtt ő Méltósága a tisztelgő hölgyeket fogadta, kiknek hódolatát ismert szeretetre méltó kegyességével vette át.

Utánok Venczell Ferenc c. püspök pápai praelátus és nagyprépost a nagy számmal megjelent egyházmegyei papságot vezette be; melynek hódolatteljes tisztelgése után Királyi és Mocsonok községek küldöttsége következett, mely utóbbi egyszersmind átnyújtotta közgyűlésének azon határozatát, melyben Püspök urunk és jótévő Atyánknak az egyház, a vallásos és hazafias nevelés a haza és közélet, de főleg Királyi és Mocsonok községek tanügye és jóléte körül szerzett hervadhatlan érdemeit jegyzőkönyvíleg örök emlékül megörökíti és a mai nap kegyeletes emlékére egy emléktábla felállítását elhatározá, melynek a püspöki kastély falába leendő beillesztésére egyuttal kegyes engedélyt kér.

Az áldott jó főpásztor megilletődéssel fogadta híveinek ezen ekkép megnyilatkozott hódolatát és az emléktábla felállításához engedélyt megadta.

Ezután kerületünk országgyűlési képviselőjét és a járási főszolgabíró által vezetett megyei tisztviselőket fogadta ő méltósága, kik a szeretett főpap üdvözlésére szintén megjelentek.

Utánok az uradalmi tisztikar tisztelgett atyai jó uránál; melynek hódolata után megjelent rokonait fogadta ő a család Nestora, mely találkozás lefolyására a visszatérők csillámó könyveiből lehet következtetést vonni, melyek a meghatottság és öröm gyöngyeiként ragyogtak nagyjuk és aprajuk szemében.

Jellegző, hogy a mocsonoki kastély kápol-

nája ez évben szintén 60 éves fenállását ünnepelé, mert mint az a bejárata felett beillesztett emléktábla akrosztikonjából kitünik, szintén 1842-ben épült.

Az ünnepi disztribúció.

Déli egy óraker vendégszerető asztalához gyűjté méltóságos urunk a jelenvoltakat.

A kastély disztermében, patkó alakban dúsan terített asztalt 50-en ülték körül.

Az asztalfőt elfoglaló Püspök Atyánk mellett két iskolatársa foglalt helyet. Jobbról Gánóty Flór, balról Ocsovszky Antal, kikhez jobbról Venczel Ferenc c. püspök és nagyprépost, Szecsányi Vilmos c. kanonok nagy-tapolcsányi plébános, balról Czeizel Gábor pápai praelátus és apátkanonok és Lévy Antal kir. tanácsos sorakozott.

A Püspök őméltóságával szemben Kopper György Ujvidék apátplébánosa és Frankl István nyugalmazott gimn. igazgató foglaltak helyet. Itt voltak Dr. Bobok József apát, gróf Batthyányi Vilmos kanonokok és Kutvaszer István c. kanonok Nyitráról, Való Simon a pozsonyi társaskáptalan kanonokja, Ajtics Horváth Dezső országgyűlési képviselő, Rostaházy Kálmán budapesti krisztinavárosi plébános, Langhammer Vince járási főszolgabíró, Ikrényi József korosi, Fiebig Alajos ny.-zerdahelyi, Ludvig Gyula bossácai plébánosok; Drexler Antal pazmaneumi spirituális, Boróczy Géza szolgabíró; a mocsonoki esperesi kerület összes papsága; Őméltóságának férfi rokonai; a püspöki uradalmi tisztség Bohunka Géza uradalmi jogtanácsos ügyészszel élükön kivétel nélkül; a helyi értelmiség valamennyije és a házigazda szerepét szeretetreméltóan képviselő udvari papság.

A lakoma kedélyes, emelt hangulatban folyt le, melynek központja az ünneplő főpásztor és iskolatársai valának.

A pezsgőnél felemelkedett kegyelmes Püspök atyánk és ékes szavakban megemlékezve az elmúlt 60 év lefolyta alatt uralkodott egyházfejedelmekről. Anyaszentegyházunk látható fejére, a jelenleg dicsőségesen uralkodó XIII. Leo Pápa Ő Szentességére emelte poharát. Az agy főpap lelkes, ihletett szavait állva hallgatta végig a vendégsereg és lendületes, teljes szónoki hévvel előadott befejezésüket kitoró éljenzéssel fogadta.

Nemkülönben viharos lelkesedést keltettek Püspök urunknak Ő csász. és kir. Felségére, rajongó hódolattal szeretett apostoli királyunkra mondott felköszöntő szavai.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Utazás Londonba.

London, 1902. júl. 13.

A magas hegyek, a csermelyektől öntözött, daltól hangos völgyek, a mérhetetlennek látszó síkság, a világtájakat összekötő tenger mellett minden utazóra ellenállhatatlan vonzóerőt gyakorolnak a nagy városok.

Nagyszerű épületeket, az emberi tudás, művészet, szorgalom és ügyesség feusséges alkotásait, fenyűző palotákat, melyekbe a rang, az előkeesség és a gazdaság mindazt összehordta, a mi a szemet gyönyörködteti, az izlést nemesíti, az állást és a rangot megkülönbözteti, gyűjteményeket, melyekben a tudomány kutatásai megbecsülhetetlen műkincseket felhalmoztak, rendkívüli közlekedési eszközöket, világraszóló kereskedelmet, finom iparekkek, népességet, melyben a királytól kezdve a koldusig minden rang- és letfokozat képviselve van, szóval az élet sokféleséget, felsorolhatatlan változatosságát, hatalmas összképben állítják szemünk elé ezek a világ-gócponatok, a nagy városok.

S valamint a magas hegyeken és az ala-

esony völgyekben, a határtalan rónan és a végtelenbe tűnő tengersíkon fény és árny váltakozik, ragyogás és homály körutat jár, vihar és szélcsend egymást követve lépnek fel, valamit ott a napsugaras vagy felhős ég, a nyugodt vagy mozgó légkör ellentétes tüneményeket hoz létre, úgy a nagy városokban is fény és árny váltakozik, a nagy gazdagság mellett nagy nyomornak a jelenségei tűnnek fel. A ragyogás és a homály ott is szünetnélküli köruton van, s körforgásukban majd az egyik, majd a másik ölik szemünkbe.

A pompás, kristályablakos paloták mellett kormos, rideg külsejű házakat látunk, melyeknek földszinti és emeleti lakásaiban boltok és raktárak vannak, a boltok alatt és a raktárak felett apró ablakok kändikálnak ki, teleaggatva száradó rongyokkal. A rongyok emberek ruhái, az apró ablakos pineék pedig és a tető alatti lyukak: emberek lakásai.

Szélcsend és vihar is gyakori tünemények a nagy városokban, ép úgy mint a magas hegyeken, vagy a végtelen tengeren. Ma még nyugodt, az óriási embertömeg, mindenki a dolga után megy, a mindennapi forgalom egyhangú zakatolásába bele nem kiált egyetlen egy hangja sem az emberi szenvedélyeknek. Holnap már ezek és százezerek csoportosulnak, emberáradatok hőm-

pölyögnek az utcákon zúgva és rombolva, felelmetes tömegek lepik el a tereket, torlaszok emelkednek, melyek körül lejátszódnak a forradalmak legvéresebb drámái.

Valóban nagy hasonlatosság van a hegyek, völgyek, rónák, tengerek és a nagy városok között. Azok is, ezek is egyaránt fenséges szépek vagy borzalmasak.

De hova tévedtem! Londoni utazásról akarok írni. Igen, de a nyájas olvasót be akartam vezetni abba a hangulatba, mely egy olyan embernek a lelkében keletkezik, a ki szeret utazni, szeret egy-egy darabot megtekinteni az Istenalkotta gyönyörű világból, melynek szépségeit és ékességeit senki sem magasztalja elragadóbban, mint maga a Teremtő a legrégibb és legtisztelteméltóbb könyvben, a Szentírásban.

Utazni szerető embert, a ki már több nevezetes helyen megfordult, mindig újabb vágyak szállnak meg. Ha látta a Montblancot, nemsokára a Himalaját óhajta látni, ha átszelte Adriát, a keleti vagy az északi tengert, már a csendes oceanon szeretne himbálódzni, ha keresztül vágta magát a párisi boulevardokon, vagy a berlini Friedrichs-strasse tömegein, vágyik tolongni London utcáin, kertjeiben és kábulni a földkerekség legnagyobb városának leirhatatlan zajától.

Jó Atyánk elérékenyülve emlékezett meg a multról, a midőn pályakezdésének első éveit követő válságos időszakot átélte viszontagságokat ecsetel; s ime! egy megilletődött fordulattal tevő hozzá, az Istenben helyezett megingathatlan remény oda juttatta e hazát, hogy most uralkodójában a legalkotmányosabb királyt tisztelhetjük, szerethetjük. A lelkesen szónokló főpap hangja érces lön, szemei ifju tűzben villantak meg, a midőn kijelenté iskolatársai nevében is, hogy: „*megfogyva bár, de törve nem*, most is 60 év múlva azok vagyunk, a kik ifju korunk első napjaitól kezdve valánk, törhetlen harcosok az egyház védelmében, a drága magyar haza szeretetében, és felvirágzására, boldogulására irányított törekvéseinkben“.

A mindnyájunk szívében mélyen átértett e szavak szünni nem akaró éljenést idéztek elő. Végül köszönetet mondott mindmeggányi jelenlövőknek, hogy e napon őt felkeresték. Névleg egyenkint köszönte meg kiváló vendégeinek üdvözlését, és ezen felszólalása keretében egy kedélyes visszaemlékezéssel lepte meg hallgatóit.

Visszaemlékezés a multból.

Elmondotta, hogy midőn 9 évvel ezelőtt Rómában a Szent Atya hódolatára időzött, Szentséges Atyánk által kegyesen fogadtatva, benső szavakban fejezte ki hódolatát és szerencsekívánatait, kívánva Szentséges Atyánknak hosszú életet, hogy Anyaszentegyházunk javára még sokáig üdvösségesen uralkodjék.

„A Szentatya megilletődve fogadta kívánatimat — ugymond — «de megjegyezte, hogy az ő magas koránál fogva aligha van már kilátás arra, hogy ezen kívánataim teljesedjenek».

„A kegyes fogadtatás által mintegy ösztökélve — folytatá emlékeit jó Urunk — »azt bátorkodtam megjegyezni, hiszen én is öreg vagyok már — akkor 69 voltam, — és mégis reményelek. Próbáljuk meg — *probemus sancte Pater*» — mondám — »Isten segélyével talán sikerülni fog. S ime!« fejezé be e szép reminiscenciáját — sikerült. Ő Szentsége dicsőségesen uralkodó XIII. Leo Pápnak, teljes szellemi erővel kormányozza egyházunkat; és az én próbám is sikerült. Tehát azt mondom, «*iterum probemus*» és e szellemben, ez értelemben emelem poharamat mindannyiuknak egészségére«.

A lelkes visszhangként felharsanó éljenek fejezték ki az egyetértést szeretett főpásztorunk szavaival.

Igen! Probet iterum! És probemus mi is!

Hogy áldásdús életét a Mindenható még hosszúra nyujtva megvalósíthassa mindazon szándékát, melyek keblét dagasztják. Tehát probet még hosszú éveken át.

A felköszöntők.

Venczel c. püspök és nagyprépost valóban a fiui tisztelet megindult és szeretetteljes hangján üdvözlé az egyházmegyei papság nevében, főpásztorunkat, akiben nemcsak a Püspököt és egyházunk vezetőjét, hanem papjainak jószág atyját és kegyes gyámolát tisztelik és szívének, valamint az összes papságnak igaz, őszinte szerencsekívánatait tolmácsolá.

Gánóczy Flór emelkedék fel, és megköszönve az irányukban nyilvánuló kitüntető figyelmet, kénytelen kijelenteni, hogy azokhoz, a miket itt elmondani hallott, részéről alig van valami hozzátenni valója. De mégis készíti őt épen a mai nap ünnepe, hogy egyet elmondjon. És ez az, hogy ő, a ki 60 év előtt ismerni tanulta Bende Imrét, a ki már akkor csupa szív és kedély volt, bizonyosságot tehet arról, hogy szíve, lelke sem 50, sem 60 év után meg nem változott. Ezen igazán nemes jószív és fenkölt lélekre emeli poharát, melyet hogy a Gondviselés még soká tartson, lelke mélyéből és baráti szíve egész hevével kívánja.

Mondtak még felköszöntőt Frankl igazgató, ki mint bácskai ember, püspök urunk szülőföldjéről hozott üdvözlést.

Lévay Antal, mint régi képviselő társa, Szecssányi Vilmos kedélyes emlékeket elevenítve az 55 év előtti pázmáncumi életből, a hol már akkor minden év november 5-én, Imre napján nyilvánult a jubiláló házigazda vendégszeretete.

Erre kis toaszt-szünet támadt. A cigányok barna hada rázendített a »Margaréthára.«

Jóságos kegyelmes püspökünk örökké aranyos kedélyéről tesz tanúságot, hogy tekintetét legott kedvelt ügyészére irányozá s egy évek előtti kedélyes ebéd reminiscenciájára emlékezve, magához intette és koccintott vele.

A toasztok piece de resistance-a. Valló Simon pozsonyi kanonok felszólalása volt. Igazán csak az ő szípkörkázó szelleme volt képes a zsiabongó hangulaton uralkodni. Elmés ötletekben gazdag felköszöntőjét Horaciusból idézett klasszikus mondásokkal színezve, refleksiókat fűz az elmondottakhoz és szellemes fordulattal Bende püspök ur ő méltóságára, tartós jóvoltára és egészségére ürti poharát.

Tüzesen pattant fel erre Gánóczy s kijelentette, hogy teljes életében azon igyekezett,

hogy övé legyen az utolsó szó, most is ezt akarja. Tiltakozik az ellen, hogy ő könyezni szokott. De ha ma megesett rajta, azt se bánja; ebből is láthatják, hogy nem rossz ember, mert a rossz emberek nem tudnak könyezni. De azért meg nem adja magát. Nem tette honvéd korában (viháros éljenés), most sem teszi. Tehát ő is azt vallja, a mit méltóságos háziura és szomszédja: *Probemus*.

Zajos éljenés követte e szavakat s a vendégsereg az ünneplő főpásztor és társai üdvözlésére sietett.

Egy érdekes kötelezvény.

Erre Kondor püspöki titkár úr felolvasta a következő iratot:

Baráti Kötelezvény!

Isten barátságát öntött az emberi kebelbe, hogy kit ez barátsága tárgyául választott, általa az élet minden terheit elviselhesse, miből mi indulva, mivel Üdvözítőnk is a baráti szeretetet a parancsok legnagyobbikához hasonlítja — élvezendők e gyönyöröket, 1860-ik év szeptember 1-én Budán, mint országunk anyavárosában össze jönni akarunk a gyönyörök élvezési mellett a viszonyok hatalmát is tapasztalandók és pedig a következő pontoknál fogva, hogy:

1-ör. Mindenki az alulírtak közül az akkor már fenálló lánchidhoz legközelebbi vendégfogadóban, a kitűzött határidőre megjelenvén, iktassa nevét a jövények névsorába.

2-ör. Mindenik tagja e szerződésnek egyik a másikat a barátságos Te szóval nevezze.

3-ör. Ha valaki közülünk a sorstól üldözötve annyira elszegényednék, hogy ez állapotja az akkori megjelenésben gátolná, akkor közös erővel, kitől hogy telhetik, akarjuk mind az utiköltséget kifizetni, mind tovább is segíteni. Ha pedig:

4-er. Valamelyikünk semmiképp meg nem jelenhetnék, az egy-két hónappal a hatánap előtt nyilvános levél által tudósítsa valamelyiket a szerződtek közül hol létéről s elmaradása okáról, bizonyosnak tartván az olyant, ki sem maga meg nem jelent, sem levél által nem tudósított, az élők közt nem lenni s az ilyen lelki állapotjáról gondoskodni, halotti szent misével akarjuk üdvösségét előmozdítani.

5-ör. Hogyha valami országos akadály hátráltatna e célunk elérésében, akkor a következő év ugyanazon napján fogunk össze jönni, végre;

6-ör. Az ugyan ott várban lévő templomban összesen megjelenvén, imaként elmondott Te Deum laudamussal adandunk hálákat az urnak. Bende Imre s. k. kalocsai növ., Lichtensteiger Ferenc s. k. kalocsai növendék, Lux János s. k. kalocsai növendékpap, Jondy Rudolf s. k. egri növendékpap, Gánóczy Fló-

Vágyak ezek, melyekről ki-ki úgy vélekedhetik, a mint neki tetszik. Mert igazán bárki kérdezheti, miféle élvezet lehet forró nyári időben hat millió embertől lakott óriási háztömegek között járn-kelni, megörjítő zúgást hallgatni, zsúfolásig telt muzeumokban, gyűjtemények, templomok és egyéb középületekben látogatásokat végezni, mindenütt vigyázni lábra, fejre, zsebre, a nagy zsúfoltság miatt sokat nélkülözni, éhezni, szomjazni, orahosszat gyalogolni, mindez vajjon milyen élvezetet nyújthat? A kinek ez a kérdés fejtörést okoz, az kérdezze meg a vadászembereket, hogy micsoda gyönyörűség csattogó hidegben, hóban, szélben reggeltől estig vadat üzni, vagy kora tavasszal hűvös estéken az átvonuló szalonka madarra órákon át lesni?

Bizony sem turista, sem a vadász nem fontolgatják ezeket a kérdéseket. Az egyik is, a másik is érzi az ő élvezetét, mely oly annyira egyéni dolog, hogy arról vitatkozni nem lehet.

A fontolgatás ennél fogva nálam is, midőn londoni utamra készültem, azon teendőim közé tartozott, melyeket igen rövidesen végeztem el. Felkerestem Bécsben a Cook cég utazási irodáját és először utazási jegyet váltottam Bécs-Frankfurt-Cöln-Ostende-Doveren át Londonba, azután megkerestem a céget aziránt, hogy 8 napi idő-

tartamra terjedő szállodai szelvényeket állítson össze számomra, melyekkel Londonban való tartózkodásom költségeit fedezhessem valamely, a céggel üzleti viszonyban álló szállóban.

Szállodai szelvényekről azért kellett gondoskodni, mert idegenre nézve Londonban a szállodaválasztás nagy nehézségekkel jár. Az utazási idény alatt, mely a brit fővárosban május, június és július hónapokban tetőpontját éri el, a rengeteg sok szálló mellett is igen sokszor nehezen lehet szállást kapni. Anglia fővárosa ugyanis egészen kivételes helyzetnek örvend. A míg pl. nálunk és talán Franciaországot kivéve, a fővárost a vidékről csak azok látogatják, kiknek ott valamilyen dolguk akad, vagy a kik egy-két napig a főváros mulatságait élvezni akarják, addig az angol társadalomnak színe java az idény alatt állandóan Londonban időzik, ahol élénk részt vesznek a parlament üléseiben, a színházak látogatásában, a híres sportokban, melynek kedvelése es szorgalmas üzése sehol sem olyan általános és divatos, mint az angol fővárosban.

Az idény alatt ennél fogva mindennapi jelenség az, hogy az idegen Londona tömérdek sok szállójában hiába keres lakást. De ha talál is egyet, nagy kérdés milyent talál? E tekintetben az idegeennek Londonban kétszeres óvatosságra

van szüksége. Az úgynevezett Leicester Square, London egyik legnépesebb, de egyúttal leghírhedtebb negyede közelében számtalan, pazar fényvel berendezett szálló található, melyekben elegánsul öltözött urak, a kik csak úgy remekelnek a finom társalgás művészetében, az idegent agyafurt fufanggal kifosztják, vagy megcsalják. A kisebb szállókban pedig, melyektől hemzseg London, a vendégek meglapása egészen közönséges dolog.

Ilyen és hasonló eshetőségeknek elejét veszi az ember, ha egy olyan megbízható cégtől, melyen a Cook-firma, szállodai szelvényeket vesz. Ekkor azután két dologról lehet biztos az idegen. Először arról, hogy minden körülmények között, a legnagyobb túlszűfolttság mellett is jó szállást kap Londonban, másodsor, hogy tisztességes helyre jut. Erről személyesen meggyőződttem és meggyőződttek róla mindazok, a kikkel erről a tárgyról beszélgetni alkalmam nyílt.

A cég az utazási jegyet és a szállodai szelvényeket néhány óra alatt összeállította, jóllehet bécsi irodájában ember emberhátán szorongott. Irt ezenkívül rögtön Londonba, jelezve a szállóban, melyet számomra kijelölt, megérkezésem idejét, hogy a szálló egyik embere az állomáson ráam várjon és lakásomra vezessen. Gondoskodott

ris s. k. egri növendékpap, Ligerhoffer József s. k. beszercei növendék, Tannay Károly s. k. kalocsai növendék, Kmety Márton s. k. beszercei növendék, Thomka Ferenc s. k. egri növendék, Vittko Miklós s. k. beszercei növendék pap, Répássy Lajos s. k. egri növendék, Dedinszky Gyula s. k., Szumrak János s. k. beszercei növendék, Szalmerits Eduárd s. k. egri növendék, Koburg Lajos s. k. egri növendék, Bodnár József s. k. egri növendék, Vochler Alajos s. k. egri növendék, Thury János s. k. egri növendék, Milassin Jakab s. k. kal. növ., Szuszik Ignác s. k. beszercei növendék, Ocsovszky Antal s. k. beszercei növendék, Grusz Sándor s. k. szepesi növendék utólagosan Bécsben július 2án. 1846.

A püspök urunk által akkoron sajátkezűleg egész terjedelemben irt és eredeti aláírásokkal ellátott okirat zajosan meg lett éljenezve, mint valódi bizonyossága ama szívjóságnak, melyet maig is megőrizett.

De most egy kedélyes jelenet keletkezett. *Gánóczy* még egy okirat létezésére hivatkozott, a melyben Bende Imre akkoron mikor még növendék pap volt írásban lekötölte magát, hogy az esetre ha püspök lesz, *Gánóczyt* oldalkanonokjának teszi maga mellé, az esetre pedig ha kilép a polgári életbe megteszi tisztartójának. S miután jó atyánk évődve kétségbe vonta, hogy ilyet írásban adott, *Gánóczy* felhozta szobájából az irat csomagot és bemutatta az eredeti iratot, melynek aláírását kegyelmes urunknak el kellett ismerni, mert az övé volt. Tréfásan megjegyezte ő méltósága: »hát miért nem jelentkezettél Beszercebányán? Hja! volt *Gánóczy* válasza »a beszercebányai püspökség jövedelme nekünk kettőnek kevés lett volna, hát azért«. Hangos derűtség volt e kítőnő ripost jutalma. »De hát Uraim, mondja tovább *Gánóczy*, mikor szeretett ünnepeltünk nyitrai püspök lett, én kaptam az alkalmon és jelentkeztem nála. Mivelhogy azonban, bizony az ígért levél óta 40 év elmúlt, elővettem jogi furfangomat és akkép érveltem, hogy az írott kötelezvény alapján nekem a tisztartóssághoz jogom volt és van is, de már belevenültem, hogy új tisztséget vállaljak, igényt formálok tehát, a 40 évi várományozás alapján teljes nyugdíjra. És kerem szó nélkül beleegyezett püspök uram, de mégis lefőzött, mert elismerve jogaimat kijelenté, hogy mindazon javadalmat nyugdíjkép nekem engedélyezi, a melyet 40 év alatt töle huztam.« Zajos derűség jutalmazza a kedves elbeszélést és jó atyánk is jóízűen mosolygott felette.

Ekkor azonban püspök atyánk kivette erszényét és letette a garast, megváltva jogát a

szólásra és érdekesnél érdekesebb élményeit mondta el, melyek iskolatársaira vonatkoznak; ezzel valóban az ő és iskolatársainak ünnepévé avatta és élvezetessé tévén valamennyiünknek ez örökre emlékezetes napot egész a 4 órai asztalbontásig folytatva kedélyes emlékeit, szeretett társaival együtt Szünni nem akaró éljenezések közt vonult vissza drága jó urunk, hogy a nap fáradalmaival kipihenhesse.

A gyermekek hódolata.

De nem soká pihenhetett, mert 5 óraker délután vidám zeneszó mellett vonult fel a két község tanuló ifjúsága. Elöl az apró-cseprő alig típegő óvodások, utánnok a leányok és fiúk majd a Mária congregatio, éremdiszített ifjai és utánnok hófehér díszben koszorus fátyollal a Mária leányok.

A kastély belső kertje felé néző tornác előtt foglaltak félkörben helyet, alig hogy jelentették jó urunknak jöttüket vendégeivel lejött a tornácra és könyekig meghatva, fogadta a gyermekek megragadó hódolatát. Az ének befejeztével a fiúiskola kis növendéke Vörös Vince tiszta magyarsággal üdvözlé atyai jötevőnket; ismét ének és a cseh szülőktől származó Látál leányka, teljesen kifogástalan magyar beszéde következék. Az ujra felzendülő ének számok után, a Mária fiúk és leányok csinos beszédeit már természetes várakozással fogadták az apróságok szép magyaros szavallata után és úgy a Vörös fiú valamint Merczel leányka derekasan megoldották feladatukat, kivált az utóbbi a valódi meghatottság rezgő hangján rebegte el imáját, ott a szabad ég alatt, hogy az Ég Ura a gyermekek nemes jötevőjét, barátját, valódi kegyes atyját, áldása bőséggel tetézze, részesítse járás teljével, nyujtsa meg drága életét s jutalmazza meg majdan az örök dicsőség ragyogó koronájával.

Az ártatlan gyermeki lélek ez igaz szívből jövő fohásza, zokogásig hatotta meg áldott jó püspök atyánkat s úgy az őt környező fényes vendégseregben mint az egész teret ellepő ünnepi közönségben nem maradt szem szárazon.

Kegyelmes urunk meghatottságtól remegő hangon köszönte meg az őt végül üdvözlő Bartossik dr. esperes-plebános és két község róm. kath. iskolaszéki elnökének és iskolaigazgatójának szónoki szépségekben gazdag remek beszédjét, s a százakra menő gyermekeket a legcseprőbb apróságtól kezdve a legnagyobbig, egyenkint kegyesen kézcsókra bocsátá, mely közben különösen a kis óvodások hódolata, zokogásra indi-

tott. a kegyes jó főpásztor áldott szívét, de valamennyit magához szállítá nem hagyva el egyet sem.

Tollam megtagadja a szolgálatot, e jelenetet látni, hatását átérzeni kellett. Láthattunk fénytől káprázóbbat; érzéki hatására nézve dússabbat tarkábbat, de a kölcsönös szeretet nyilvánulásában bensőbbet, igazabbat, őszintébbet, nem. Látni kellett az agg főpapot, amint valódi pátriarchaként, simogatta az esperes által hozzája emelt apró jószág szösze fejét és e csöppesség boldogan, hogy e nagy úr, akit ő álmában csak aranyos hintón és bíborban képzel, az ő jószágos püspöke, lehajol hozzája az apai szeretetének egész melegével kézcsókra engedi magához.

Ó Kegyelmes jó Atyánk e pillanatban igazán apostoli munkát végzett. Az a kézcsók, melyhez ez apró és serdülő gyermekek jutottak, egy megpecsételt szerződés; a vallás erkölcsös élet útjára szóló útlevél, a melyre emlékezve, késő aggkorukig e gyermekek erőfőgnak méríteni a jelen kor számtalan csábításainak ellenállásához.

Még egy kitörő éljen, a gyermekesereg boldog lelkéből és dalolva, zeneszó mellett úgy mint jöttek 6 és 1/2 óraker elvonultak.

A nagyok és ifjak fáklýászenéje.

Esti 8 óra után 120 lampionos lány és fiú, valamint 50 fáklýás suhanc körbe vette a két község előjáróit, képviselő testületét, és hangos zeneszó mellett, szünetlen éljen rivalgással a püspöki palota homlokzata elé vonult. Előbb is csinos látványt nyujtva kigyózó menetével a park zeg-zugos utcáin. A mint a menet elhelyezkedett és Kegyelmes urunk vendégeivel az erkélyen megjelent, hármass riadó éljen után reákezdett a körjegyző az érces hangon elmondott ünnepi szónoklatára, és derekasan oldva meg feladatát, hűen tolmácsolá e két község fiúi hódolatát. Az erkélylyel szemben a beszéd alatt kigyuladt az 1842—1902. évet feltüntető tűzkép.

A parkot óriás tömegben lepte el a nép; a szomszéd községek értelmisége nagy számban jelent meg ez ünnepélyen, melyen a nép szeretete impozánsan nyilvánult.

Kegyelmes urunknak atyai jószágát tanúsító köszönő kegyes szavai nemcsak szünni nem akaró éljeneket fakasztottak, hanem atyai intelmei, melyet hozzánk intézett maradandó benyomást tettek lelkeinkre.

Alig hogy elvonult a fáklýás és lampionos had, a kastély tulsó felén a parkban ágyúlóvés(?)

egyszersmind arról is, hogy Londonban az egész idő alatt, a mig ott fogok tartózkodni, ügyes és megbízható vezető álljon rendelkezésemre. Ez is nélkülözhetetlen az angol metropolisban, mert ott a térkép szerinti tájékozódás teljesen lehetetlen, a kérdészködés pedig csak azt segíti ki, a ki jól bírja az angol nyelvet. Meg kell itt jegyez-nem, hogy Londonban a kérdészködő ember nagy előzékenységgel találkozik, de minden utazási vezérkönyv óva inti az idegent, hogy az utcán a járókelőktől ne kérdészködjek, mert igen könnyen lépre kerül, hanem merjen be valamely üzletbe, vagy forduljon valamelyik rendőrhöz, a kik sűrűn állanak az utcákon és tereken.

Igy tehát a Cook-ceg védő szárnyai alatt útra keltem a kíváncsi érdeklődéssel, melyet előzetes tanulmányaim tettek bennem a híres világváros iránt. Bécsből Ostendeig utamon semmi feljegyezni valót nem találtam. A közbeeső városokban mindenütt már előbb jártam, némelyikben már kétszer is. Cölnben megegyeszer megüzttem a nagyszerű domot, a világ egyik legszebb templomát, melynek benyomásaival alig tud betelni a lélek, az ember szeme pedig mindig bámulattal akad meg rajta. A cölni állomáson némi hönvágtyól ösztönözötve körülnéztem, nem bukkanhatnék-e valami idevetődött magyar em-

berre? És ime, csakhamar találtam csalhatatlan magyar nyomokat.

Egy pakli magyar kártya hevert szétszórva a perronon, imént esett ki egy felöltőnek a zsebéből. A hordárnak, a ki a felöltőt több kézi podgyászszal együtt cipelte, nem kis fáradságába került a szetrepült kártyalapokat összeszedni. Mikor nagy nehezen elkészült vele, megolvasta a lapokat és 26-ot olvasott meg. Da sind's alle, mondá a megeledés kifejezésével. Eltaláltad, gondolom, de a világért sem akartam volna elrontani a szegény ember örömét. Utóvégre, ha a kártya tulajdonosa nem játszhatik az uton alsóst, játszszék 21-et, erre telik bőven a 26 kártyából.

Utazásom harmadik napján érkeztem meg Ostendebe. A 30—40 ezer lakost számláló belga város, keskeny házai, szűk és piszkos utcáival nem épen ajánlja magát az idegennek, a ki először van itt. Azért siessen mindenki, a ki ide jön, a tengerparti korzóra, melyen a fényes paloták és szállók hosszú sora áll. Mintha a városnak ez a része már nem is tartoznék Ostendehez. Ez a tulajdonképeni Ostende, a legelőkelőbb és leglátogatottabb tengeri fürdő, melynek Kursalonja nagyságra és pompára nézve ritkítja párját.

Egy séta a vékony keramit kockákkal kirakott korzón, olyan élvezet, minőt a legőzöndü-

sabb alpesi tájak levegője sem nyujthat az üdülést kereső embernek. Enyhe szellő hozza a népes korzóra a tiszta tengeri levegőt, melytől megeléknül az egész szervezet vérkeringése, fejfájás, ideg- és gyomorlaj itt a leghathatósabb gyógyítás minden előnyét meglelhetik. Alig sétálunk a korzón egy fél óráig, már egészen frissnek érezzük magunkat és minél tovább járkálunk a kerékpározó, setáló és kocsiázó közönség között, annál nagyobb setakedv támad bennünk.

A korzó egyik pontján, mely hosszú kiszögéléssel a tengerpartra nyúlik, nagy esőület keletkezik. Négy udvari fogat áll a járda mellett, mig a kört képező közönség között nyole biciklista kordont von, melyen belül fekete frakkos, fejkön gömbölyű magas fezt viselő urak állanak és némán bámulják a fodros hullámjátékokat úzó csintalan tengert. A perzsa sah ez és kísérete. Most éppen itt mutatnak az exotikus vendégek, kiket lépten-nyomon nyole detektív bicikliin kísér. A nap fia és környezete egészen jól festenek. Napbarnította arcaikról az értelmesség kifejezése tükröződik le, modoruk európaias.

Ostendéből hajón keltem át Doverbe, innét mintegy két órai utazás után megérkeztem Londonba, a hol már várt reám a First Avenue Hotel embere és lakásomra vezetett. *Adieu.*

dördült el, és a kürtös „vigyázz” jelére oda hém-pölygött az ember-ár.

Az ünnepet a község által rendezett szerevény bár, de csinos tűzjáték fejezte be, melynek kimagasló pontja áldott jó Püspök Atyánk és kegyelmes Urunk virágkoszorúzott és bengáli tűzben megvilágított arcképe volt.

Szünni nem akaró éljenzés üdvözlé kegyelmes főpásztorunk mosolygó arcvonásait, és e kép láttára felszabadultak az érzelmek hullámai, egetverő lelkes nyilvánulásaikkal kifejezve azt a közóhajunkat, hogy Méltóságos *Bende Imre* Püspökünket, kegyelmes urunkat, atyai jötevőnket a Mindenható Isten áldja, óvja és az emberi kor legvégső határáig friss lelki és testi erőben tartsa meg.

Éljen! Éljen! Éljen!

A nép fia.

Katholikus protektorátus.

Az egész világsajtó heteken át foglalkozott azzal a nevezetes beszéddel, melyet a német birodalom tevékeny és zseniális-császára az aacheni városház termében a múlt hónapban elmondott.

Mindenik lap a saját politikai pártállása, felfogása és szellemi iránya szerint adta meg a visszhangot a császári beszédre, de valamennyi egyértelműen állította, hogy II. Vilmos e beszéddel az egész világ előtt hivatalosan és a legünnepesebb formában dokumentálni akarta a katolicizmushoz való közeledését. Természetesen első sorban politikai közeledésről van szó, melynek háttérében azonban már meg lehet pillantani a vallási közeledésnek első, bár még igen messze fekvő határvonalait.

Ezekről a messzefekvő határvonalakról most ne beszéljünk, azoknak a kibontakozása még ugy is kétséges és a bizonytalan jövőnek számításán esélyétől függ. A politikai közeledésnek nagy hordozó erejét azonban éppen magyar szempontból fontolóra kell vennünk, mert ebben a közeledésben megjelölve látjuk a magyar bel- és külpolitikának leglényesebb vezérirányait.

A katolicizmus erősségét Európában eddig a két katolikus nagyhatalom, Franciaország és Ausztria-Magyarország képezte. Nem abban az értelemben kell ezt venni, mintha ebben a két birodalomban az egyház vonatkozásai az időnkint váltakozó kormányokhoz mindig barátságosak, kifogástalanul kedvezők voltak volna, hanem az egyháznak külső helyzetét tekintve, valóban a francia köztársaság és az osztrák-magyar monarchia voltak azok a főtényezők, melyek a régi hagyományokhoz ragaszkodva, az apostoli szentszék képviselőinek diplomáciai rangját a külföldi képviselet sorában csorbítatlanul fentartani iparkodtak és azt tényleg fenn is tartották. Ezzel ez a két nagyhatalom elismerte és más hatalmakkal is elismertette a katolikus egyház fejének souverainitását, független világállását a szentszék megillető vallási jogkörben.

A diplomáciai protektorátusnak egy neme volt az a szerep, melyet ez a két nagyhatalom évtizedeken keresztül vitt és visz még ezidőszereint is a katolikus egyház külső képviseletének alkalmazásában. De nem fogja vinni sokáig, vagy legalább nem egyedül.

A németek ambiciózus császára világhatalommá akarja fejleszteni birodalmát. Németország uralkodjék a tengerek felett is olyan hatalommal, minővel a szárazföldön bír, legyenek kiterjedt gyarmatbirtokai, melyeken piacot teremthetne iparának, újabb kapukat nyithatna nagy rányu kereskedelmének, legyen vezérszerepe a politikát és társadalmat mozgató összes kérdésekben, legyen tekintélye, befolyása minderről, a hol értékes anyagi vagy erkölcsi erőnek a szövetségét meg lehet nyerni: ez II. Vilmos császár uralkodói terveinek körrajza, alkotni vágyó, tetterős lelkének ambíciója.

De egy ilyen, valóban királyi ambíciónak a kielégítéséhez a népek rokonszenve, tisztelete és bizalma szükséges. A férfunak, a ki világhatalmi tervekkel foglalkozik és a ki e terveket nem a fegyverek erejével, hanem okos politikával és kultureszközökkel akarja megvalósítani, nem lehet számításán kívül hagynia azt a nagy erkölcsi erőt, mely a nemzetek köztiszteletében és bizalmában rejlik. Az uralkodó, viseljen bár császári koronát, ha az államok versenyében birodalma számára politikai és társadalmi vezérszerepet akar kivívni, nem nélkülözheti azt az általános rokonszenvet, mely a népek lelkületét és kedélyhangulatát kedvezően befolyásolja az ilyen világtörévések támogatására.

Ez okból II. Vilmos császár első sorban saját birodalmának a népeiben akar bizalmat és rokonszenvet kelteni személyes jelene és politikája iránt, de azután messzebbre tekintve, Európa minden nemzeténél keresi a rokonszenvet és a köztisztelet érzéseit.

Mivel pedig az idealizmus virradó korszakában a vallási eszmék, a vallás erkölcsi törekvések és az egyházi tekintély újra népszerűek kezdenek lenni, II. Vilmos nyíltan fellép, mint ezen eszmék hirdetője, mint ezen törekvések öre és előmozdítója, fellép és bemutatkozik, mint olyan, a ki a legfőbb egyházi tekintély, a római pápa előtt tisztelettel meghajol.

Ezzel a fellépéssel, melyet megfelelő tettek előztek meg és mindenestre követni is fognak, világszerte megnyerte a híthű katolikusok rokonszenvét és tiszteletét. Nagyszerű erkölcsi hódítást tett az egész világon s ezzel hatalmasan meggyorsította azokat a lépéseket, melyek Németország politikai és társadalmi vezéruralmának előkészítéséhez vezetnek.

Az időpontot kitűnően választotta meg. A két katolikus nagyhatalom Franciaország és Ausztria-Magyarország, mint a katolicizmus protektorai, éppen most jutottak ezen minőségükben a hanyatlásnak lejtőjére. Franciaország súlyos belviszályban van az egyházzal, Ausztriát a Los von Rom mozgalom métélye tartja megszállva, Magyarországon a kozmopolita liberalizmus uralkodik, melynek a mint csepp nemzeti érzeke nincs, úgy nincs is vallási eszmék és erkölcsi célok iránt fogékony lelkülete. Az apostoli magyar királyságnak a hazát fentartó katolicizmus ma nap Hekuba.

Pedig nincs a mi árva nemzetünknek a katolicizmuson kívül egyetlen egy külföldi vonatkozása sem, mely e nemzetnek az európai nemzetek rokonszenvét megszerezhetné. Mindenütt csak irigyeink és ellenségeink vannak, barátaink sehol. Csak egy kapocs létezik még, melylyel a nemzet oda csatolhatná magát az európai népmilliók rokonszenvéhez, és ez a katolicizmus. De természetes, hogy ez a kapocs csak akkor lehet erős kifelé, ha erősen illeszkedik be a nemzet tiszteletébe. Ezt azonban nem lehet várni mindaddig, a míg nálunk a mai rendszer uralkodik.

Ime egy újabb ok, a miért ezen rendszer megbuktatására kell törekednünk. Abban a pillanatban, melyben Németország a mi monarchiánkat még a katolicizmus feletti protektorátusból is kiszorítja, elszakad az utolsó szál is, mely a külföld mélyebb, erkölcsi vonatkozásokon nyugvó rokonszenvét Magyarországhoz fűzte.

Ujdonságok.

Személyi hírek. *Czeizel Gábor*, pápai praelatus úr ő méltósága, f. hó 24-én több heti fürdőhasználatra Marienbadba utazott. — *Dr. Franciscy Lajos*, lapunk szerkesztőtársa visszatérve Londonból néhány napi pihenőre Hinterbrühlbe (Bécs mellett) érkezett. — *Latkóczy Imre*, a közigazgatási bíróság alelnöke, zabori nyaralójába érkezett. — *Csenkey Géza*, veszprémi tsvzéki

elnök, ki néhány napot városunkban rokonainál töltött, ma visszautazott Veszprémbe.

Kinevezés. *Petrovics László*, nyitrai főgimnáziumi okleveles tanárt a közoktatási miniszter Szégedre nevezte ki az ottani (fejlesztésben levő) állami főgimnáziumhoz rendes tanárra, *Surányi Károly* szintén nyitrai tanárt pedig a pancsovai főgimnáziumhoz neveztek ki. Mindkét derék barátunk távozását a legőszintebben sajnáljuk. *Petrovics László* a nyitrai megyei ellenek szervezésében nagy tevékenységet fejtett ki; sima, megnyerő módora által igen sok jó barátot szerzett, s a nyitrai katolikus körben, melynek választmányi tagja volt, az ünnepek rendezése körül kiváló szerepet játszott. Szives közreműködésével támogatta lapunkat is, a mennyiben a színikritikát ő írta két éven át. — *Surányi Károly* urat nem kevésbé fogjuk nélkülözni a katolikus körben, hol szorgalmas és talentumos és mindenre kész felolvasó volt. Nem egy derült órára fognak emlékezni a kör tagjai, melyet *Surányi* úr szellemes felolvasásai szereztek. Lapunknál a téli saisonban szintén a színirovatot látta el. Olvasóink még bizonyára élénken emlékeznek a temperamentumos, sokszor éppen nem hízogó kritikákra. A „Kronikás” közleményei a mily tartalmasak, épp oly szigorúak és részrehajlatlanok voltak, mi miatt elég sok bajunk is volt a — színészekkel. A két távozó tanár helyébe most az egyházmegyei hatóság sürgős pályázatot fog kitűzni.

Változások a piaristáknál. A nyitrai kegyesrendi társház két tanára lón áthelyezve, és pedig *Szűcs István* dr. Debreczenbe és *Adler Jenő* Rózsashegyre; helyökbe Nyitrra érkezik *Ulrich József* a budapesti és *Vincez László* a kolozsvári egyetemi kurzusból. A Nyitrrán voltak közül kiemeljük, hogy *Pintér Pál* Kolozsvárott, *Huber Imre* Nagy-Kanizsán, *Karsay János* Sátoralj-Ujhelyen, *Fehér Gyula* Selmecbányán van. Még megemlítjük, hogy *Höllrigl József*, *Höllrigl Ferenc* nyitrai nyug. távirafőnök fia, mint világi tanár lett alkalmazva a magyaróvári piarista gimnáziumban.

A pénzügyigazgatóság köréből. *Kerényi Bertalan*, érettségít tett galgóczi lakos a nyitrai, és *Hajek Miklós* érettségít tett nyitrai-novákai lakos a privigyei adóhivatalhoz gyakor-nokká neveztetett ki.

Az ipartestület nyári mulatsága, mely f. hó 20-án kedvezőtlen idő miatt elmaradt, ma 27-én fog megtartatni.

Tisztelgés. A privigyei kath. legényegyesület képviseletében *Guba Pál*, *Bresztyeszky Kálmán* és *Sztancsek József* f. hó 19-én tiszteltek mélt. *Rimely Károly* püspök úrnál, a legényegyesület fővédnökénél *Garam Szt.-Kereszten*. A főpap szívélyesen fogadta a küldöttséget, behatóan tájékoztatta magát az egyesület eddigi működéséről és megelégedésének adott kifejezést a hallottak fölött. Innen a küldöttség nagys. *Havran János* püspöki helynök urhoz ment, ki azzal örvendeztette meg a tisztelgőket, hogy a legényegyesület legközelebb 300 koronát fog kapni egy hagyatékából.

Honvédségünk gyakorlata. A nyitrai és a besztercebányai honvéd gyalogezredek, mint a Budapesti Hírlap írja, július 14-ike óta Bars vármegye területén gyakorlatoznak, az előbbi Aranyos-Maróton, az utóbbi Verebélyen. Július 22-én volt a két ezred első közös gyakorlata. A 14. ezredet *Mihálicsics György* őrnagy, a lévai zászlóalj régi parancsnoka vezette, míg a 16-osok parancsnoka *Breit* őrnagy volt. A mérkőzés a Szelepcsénytől keletre fekvő magasiaton folyt le *Benedek Andor* altábornagy, kerületi parancsnok és *Lóskay Gábor* ezredes, dandárparancsnok előtt. A küzdelem győnyörű volt s az eredmény soká kétséges maradt, míg végre is *Mihálicsics* őrnagy javára dőlt el. A másik fel-

mozdulatait a még lábán álló vetés gátolta annyira, hogy a kitűnően tervezett támadás nem érvényesülhetett. A gyakorlat után a 14-esek Aranyos-Marótra, a 16-osok pedig Perlepre vonultak hangos magyar énekszó mellett. Másnap, július 23-án tartotta mind a két ezred harcserű céllövését eles töltésekkel Aranyos-Marót és Perlep községek között, a mely alkalomból a dandárt az a kitűntetés érte, hogy Kis-Tapolcsányból József Ágost kir. herceg is eljött nevével együtt, hogy tanuja legyen a gyakorlatnak. A kir. herceg kíséretében volt Klobucsár altábornagy, József kir. herceg adlátusa is. A fenséges vendégek a legnagyobb érdeklődést tanúsították a honvédség gyakorlatai iránt és hosszasan társalogtak Klobucsár és Benedek altábornagyokkal. A két ezred egymásután külön-külön vonult föl. A 16-osok ötszáz-hatszáz, a 14-esek ezer lépésről lőttek ki töltéseiket. A céltáblák elmés készülékkel akként voltak fölállítva, hogy adott jelre majd eltűntek, majd ismét fölbukkantak. A gyakorlat után a kir. herceg és Klobucsár altábornagy legnagyobb elismerésüket fejezték ki mind a két ezrednek. Igen érdekes volt a harc alatt való egészségügyi szolgálat. A táborserűen felszerelt sebesültvivők szorgalmasan cipelték ágyaikon a cédulával ellátott sebesülteket a vöröskeresztes zászlóval jelzett helyre, a hol már orvosok várták a vidám pácienseket.

Dr. Kramolin főispán Pöstyénben.

Dr. Kramolin Viktor főispán úr ő méltósága e hó 22-én Pöstyénbe érkezett, hol úgy a hatóság, mint a köznépek rokonszenvesen fogadta. Lobogódísz és diadalkapuk várták a kormány képviselőjét, kit az állomáson nagyszámu lovasbanderium várt a nyalka, daliás termetű pöstyéni legényekből. Az állomáson Machovics János főszolgabíró, a községben pedig Lellei jegyző üdvözölték. A főispán hivatalos körútját végezte ez alkalommal, és személyre vette a szolgabírói hivatal ügykezelését. Délben banquet volt dr. Kramolin tiszteletére a pöstyéni fürdőben, melyen számos vendég, köztük külföldiek is vettek részt. Délután ünnepi közgyűlés volt a pöstyéni városházán, hol a főispánt ünnepelték.

Lelkészi installáció. Mult vasárnap, f. hó 20-án ment végbe *Kmetykó Pál*, darázi plebános beiktatása. A beiktató tisztet dr. *Bobok József* apátkanonok úr teljesítette, kit a daráziak díszes négyes parasztfogaton vittek Nyitráról. A nemzeti szín pántlikákkal, árvalányhaggal felbokrétázott kocsis és a — vorreiter nagy feltűnést keltettek Nyitrán, hol egy kis darázi híuságtól ösztönözöttve előzőleg benyargalták az egész várost. Az ünnepély 9¹/₂ órákor kezdődött és pedig azzal, hogy dr. Bobok apátkanonok úr bemutatta a híveknak az új lelkeszt és miután Jándy György pannonhalmi főiskolai bencés tanár felolvasta a püspöki adomány-levelet, dr. Bobok átvette tőle az apostoli hitvallást. Ekkor a nép felfogásához mért igazán megható beszédet intézett az új plebánoshoz, átadván neki a templom kulcsait, az evangéliumot és a szertartás könyvet intvén őt kötelességeinek pontos teljesítésére, a plebániai jogok védelmére, nevezetesen pedig a népnek saját jó példájával való vezetésére. Az installáló beszéd mely benyomást keltett nem csak a népre, hanem az intelligens jelenlevőkre is. Az új lelkeszt ekkor felment a székére és elmondá, „szűzbeszédét”. Megköszönte a főpásztor kegyét, dr. Bobok és a többi megjelentek fáradtságát, népét hitbuzgóságra és a keresztény erények gyakorlására serkentette. — Délben a plebános úr asztalánál barátságos ebéd volt, melyen megjelentek dr. Bobok József, gr. Batthyány Vilmos, Kutvaszer István kanonokok, dr. Bangha István, Held Victor, Jándy György, dr. Tóth János, Belák József, Folkmer Árpád jegyző, Janda György és Janda N. joghallgató. Kmetykó Pál plebános úr lelkes felköszöntőt mondott a főpásztorra, majd dr. Bobok és gr. Batthyány kanonokokra, Bobok

és Batthyány gr. az új plebánosra, Jándy tanár, mint a község szülöttje, szintén reá. Végül dr. Tóth János volt pazmanita-társát, mint kedves „megyését” köszöntötte fel.

P. Lollok József, az egykori esztergomi kanonok, volt pazmáneumi rektor és pápai praelatus, tehát mindenképen méltóságos úr, ma pedig egyszerű lazarista atya, a héten városunkban tartózkodott és az irgalmas testvérek zárdájában a messze vidékről összegyűlt irg. testvéreknek lelki gyakorlatot tartott. Voltak vagy 80-an. A ki olyan hősi lemondásra képes, mint Lollok atya, az, ha nem is tud olyan szépen beszélni, mint ő, magában a legszebb szónoklat, a tekintetben, hogyan kell lemondani a világról. A szó és tett eme ritka harmóniájának a férfai, tisztos öreg és igen jól néz ki.

Esküvő. Szabó Kálmán nyitrai szolgabíró ma, július 26-án esküdt örök hűséget Reidner Valeria Mária kisasszonynak, és Kucsera József nádasi uradalmi erdősz Scherk Jolán kisasszonynak. Isten áldása lebegjen az ifjú párok frigyé felett!

A nyitravárosi szépítő-egyesület ez uton is felhívja a község figyelmét arra, hogy saját pénztára javára rendezendő népnepélye, a főispáné ő méltóságának, dr. Kramolin Viktorné szül. Rudnay Irma urnőnek védnöksége alatt, f. é. augusztus hó 3-án, a sörház zárt kertjében és rendelkezésére álló földalatti helyiségekben lesz megtartva. Az egyesület nem riadt vissza semmi anyagi áldozattól, csak hogy a község teljes megalégedését és rokonszenvét kiérdemelve, ezzel az ügyei iránti élénk érdeklődését felkeltesse. A szórakoztató látványosságokban gazdag ünnepély d. u. 4 órákor veszi kezdetét. Belépti jegyek előzetesen Marton K. úr tőzsdéjében, az ünnepély megnyitásával pedig helyben a pénztárnál kaphatók. Egy jegy ára 70 fillér.

Halálozás. *Blaskó Józsefné* szül. Markovics Gizella július hó 24-én hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, életének 30-ik évében elhunyt Nyitrán. — Béke poraira!

Jótekonyság reklám nélkül. Tíz esztendeje szántom a papírost és vetem rajta a betűt és még nem volt alkalmam látni azt, aminek tanuja vagyok két hét óta Nyitrán. Az irgalmas testvérek plebánia-utcai házában, ott a kórházba vezető kapu megyek át naponként kétszer és látom a nyomornak sublimált kivonátát. Lehetnek vagy negyvenen, férfiak, nők, de jobbára gyerekek, köztük 4—5 évesek. Mit akarnak ott? Enni, — És pedig nemcsak akarnak, hanem kapnak is. Mindennap ennyi? — Kérem a kapunyitogatót. Nem, télen százra is felmegy a számuk. — Olyan elhagyatott népség az, hogy a keresztény könyörület is huzódozva nyul feléjük, csak az irgalmas testvérek előcsarnoka van számára nyitva mindenkor. És e szegény elemzésről nem szólnak a reklámok semmit. Három évig jártam a házba mint tanár és fogalmam sem volt róla. Hallani ugyan hallottam, hogy kapnak ott a szegények enni, de hogy ez a nyomor így néz ki, arról halvány sejtelmem sem volt, s nincsen annak sem, a ki érzéketlenül végig sétál a zárdá előtti aszfalton, anélkül, hogy bepillantana az első vagy az ebből nyíló második csarnokba. Hallálal vívódó edes anyamat szoktam délben meglátogatni, s ennek a szomorú körülménynek köszönhetem, hogy ezt a szó szoros értelmében vett „felfedezést” tettem. — Ti a kik drusan terített asztalhoz ültök, vagy kik a nyitrai restaurációk illatos sütje-főztjét élvezitek, vagy kiknek jótettjeit pontosan kikürtölik az ujságok, menjetek a nyitrai apácák jobboldali (kórházi) kapuja előtt és vessetek egy pillantást úgy déli 12¹/₄ óra körül és látván azt az elhagyatott, elzúllott népséget, öreget, fiatalot, nagyot, egészen aprót, a mint ott étkezik hitvány csöböréből és moudjátok meg, nem e kétszeresen

találó francia kifejezés az, midőn a kórházat Hotel de Dieu, az Isten vendéglőjének nevezik?

A „Nyitrai Könyvnyomdászok Szakegyesülete” augusztus 10-én a zabori Toifel kertben könyvtár-alapja javára műkedvelői előadással és tánccal egybekötött zártkörű nyári mulatságot rendez. Kezdeté délután 4 órákor. Belépő-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 3 korona. Felülízetések köszönettel fogadhatók és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók az összes helybeli könyvnyomdákból. A zenét Karvay József közkedvelt zenekara szolgáltatja. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság augusztus 17-én tartatik meg.

Holicsról talicskán a Rókusba.

A B. H. írja: A hitvesi szeretet és önfeláldozás megható példája az a szomorú esemény, a mely a főváros határában, a kerepesi vámnál történt. Ma délben arról értesítették a mentőket, hogy a vámnál egy asszony fekszik eszméletlenül. Kimentek oda a mentők és egy összetört talicskában egy elájult nőt találtak. Mellette sirdogált egy napszámos ember. A mentők kérdésére elmondta, hogy Csárán Antalnak hívják, s Nyitra vármegyébe Holicsra való. A felesége megbetegedett s az odaváló orvos azt mondta, hogy vigye az asszonyt egy budapesti kórházba, ha azt akarja, hogy életben maradjon. Mit tehetett egyebet, beleültette a beteget egy talicskába, mert kocsiira vagy vonatra nem volt pénze és megindult vele a fővárosba. Nyolc napig tartott ez a keserves utazás. A kerepesi vámnál összetört a talicska, az asszony kibukott belőle s elájult. A mentők a Rókus-kórházba vitték a beteget, a férjet pedig megjutalmazták tíz koronával.

Falusi olvasókörök és gazdakörök a pozsonyi gazdakongresszuson.

A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítással kapcsolatban több fontos és időszerű kérdéssel foglalkozó nagyszabású gazdakongresszust rendeznek Pozsonyban szeptember hó első felében. Ezen országos kongresszus tárgyai között, a legfontosabb a kisgazdák és földmivelők szervezkedése, érdekeik előmozdítása, gazdasági ismereteik fejlesztése s anyagi helyzetük javítása.

Miután a falusi olvasókörök, gazdakörök ezen célok elérése végett alakultak, a Magyar Gazdaszövetség ez uton szólítja fel őket a pozsonyi kongresszuson, illetve a kisgazdák és földmivelők helyzetének javítására irányuló munkálataikban való részvételre. A falusi olvasókörök és gazdakörök mindaddig nem lesznek képesek nagyobb arányú tevékenység kifejtésére, míg egyöntetű működést nem folytatnak s a míg nem egyesítik erőiket ezen legfontosabb kérdések megoldása érdekében.

Kívánatos tehát, hogy azon falusi olvasókörök, egyesületek és szövetkezetek, melyek tagjai nagyrészt földmivelők, továbbá a gazdakörök, elfogadják a Magyar Gazdaszövetség által feléjük nyújtott segítő kezet s tömörüljenek mindannyian a Magyar Gazdaszövetség kötelekébe, mint a kisgazdák és földmivelők érdekeit gondozó országos központba. A Magyar Gazdaszövetség kötelekébe való felvétel és a pozsonyi gazdakongresszuson való részvétel végett jelentkezni lehet augusztus hó 15-ig a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalánál (Budapest, Baross-utca 10. sz.). A falusi olvasókörök, egyletek, gazdakörök és szövetkezetek felvételnek a Magyar Gazdaszövetség tagjai közé, a nélkül, hogy jelenlegi szervezetüket megváltoztatni volnának kénytelenek. A pozsonyi kongresszusra való utazás kedvezményekkel lesz megkönnyítve.

Iskolai értesítők. A nyitrai izr. elemi iskola értesítőjét közlésezi Stark Samu ig. tanító. Mindenekelőtt feltűnik az értesítőben, hogy tandíjakban 9000 koronát szedtek be, holott a katolikus iskolában, melynek ifjúsága több mint kétszer annyi, tandíjakban csak 2150 korona. Látszik, hogy a zsidóknál az elemi oktatás csak

nem tiszter olyan drága, mint nálunk. Ha ugyanis olyan arányban fizettek volna a katolikusok, úgy nálunk 20.000 koronának kellett volna bejőnie a tandíjból. A zsidó elemi iskola tandíját fejenként nem lehet ugyan megállapítani az értesítőtől, de az meglehetősen nagy lesz, mert az összes beiratkozott tanulóval 9000 koronát szedtek be, pedig főzölők 132 teljesen tandíjmentes, mérsékelt tandíjban pedig 267 részesül és csak 104 fizeti a rendes oktatási díjt. — Az iskola a várostól évi 4000 korona segélyt kap, s még így is 2400 korona hiányt fedez a zsidó hitközség. — Mindenesetre dicséretes áldozatkészség, melyből a katolikusok is példát vehetnének.

Az iskola 6—6 fiu- és leányosztályból áll, melyekben 8 tanító és 1 tanítónő működik.

Az intézetben van egy „Ruházási egyesület”, mely ez évben 48 fiut látott el ruhával összesen 752 kor. költségben, az izr. nőegylet pedig 29 leányt szintén ruhával, népkonyhája pedig 45 tanulóat ingyen ebédben. Tekintve, hogy a helybeli izr. hitközség más céljai is jelentékenyen lefoglalják a zsidók áldozatkészségét, csak elismeréssel lehetünk e számok iránt.

A beiratkozott 503 tanuló közt volt 265 fiu és 238 leány. Vallásra nézve mind izraelita. Anyanyelvre nézve 133 magyar, 352 német és 18 tót. Tanulási előmenetel 40 kitűnő, 88 jeles, 248 elsőrendű és 89 másodrendű.

Az Érsekújvár város iparos iskolájának értesítőjét az 1901—1902. tanévről közli Illényi István igazgató. A csinosan és gondosan összeállított értesítő Illényi István igazgatónak „Az ipariskolákról” című értekezésével kezdődik. Az iparbizottsági elnök Galgóczy Gyula városi számvevő. A tanító-testület nagy gondot fordított a növendékeknek az iskolában való pontos megjelenésére, mindamellett a mulasztott órák összege közel 6000. Ez onnan van, hogy a mesterek és kereskedők nem veszik komolyan a törvény rendelkezését. Sajnálják a szegény, amúgy is tulterhelt inasgyerekeket azt az iskolában töltött pár órát is. A vizsgálatokon 40 tanuló kapott a város kegyességéből jutalmat. A tanítási eredmény általában kielégítő. Az intézetet a m. kormány az idén is 600 koronával támogatja, a pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamara pedig 100 korona segítségével részesítette. Volt az intézetnek az igazgatótól kívül 5 tanítója és 1 hitoktatója. A statisztikai adatokból megemlíthjük, hogy: beiratkozott 277 tanuló, évközben felszabadult 13, kimaradt 21, az évet bevégezte 243; mesterségre 27 csoportra oszthatók a növendékek; anyanyelv szerint volt 251 magyar, 26 tót; vallásra 239-nek r. kath., 9-nek református, 29-nek izraelita; a tanulás tekintetében: 28 jeles, 76 jó, 82 elégséges és 91 elégtelen.

Pártértekezlet Privigyén. A kerületbeli neppárti vezetők f. hó 12-én d. u. 3 órakor értekezletet tartottak Brestyenszky Kálmánnal és határozatilag kimondták, miszerint fölkérik Ernst Sándor képviselőt, hogy beszámoló beszédet tartson. A következő levellei hívták meg a kerületbe: Nagyságos Képviselő Úr! Privigye-kerületbeli neppárt vezetősége folyó hó 21-én értekezletre gyűlvén össze tek. Brestyenszky Kálmán úr házában, abban állapodott meg, hogy fölkéri Nagyságodat, miszerint kegyeskednek a kerületet augusztus hónapban beutazni és egyes községekben a neppárt eddigi működéséről beszámolni és az aktuális országos ügyekről a polgárokat tájékoztatni. A pártvezetőség azért tartja ezt fontosnak, hogy a választók lássák, miszerint a képviselőjük eltérőleg a liberális szokástól, nemcsak akkor törődik kerületével, a mikor a választók bizalmát meg akarja nyerni — illetőleg a választók előtt — hanem minden esetben, a mikor ezt szükségesnek látja, vagy a választói által erre fölkérik; nem vonatkozva, nem áldozathozatalkép, hanem kötelességből és a választói iránti vonzalomból a kerület-

ben megjelenik, felvilágosítja, buzdítja, lelkesíti, hűségükben és pártjukhoz iránti ragaszkodásban erősíti őket. Másrészt pedig azért tartjuk szükségesnek Nagyságod látogatását, mert azzal velük ellensúlyozni egyes befolyásos liberálisok munkáját, kik minden alkalmat fölhasználják, hogy elvtársainkat — bár meggyőződésük ellenére is — zászlójuktól, pártjuktól elcsábítsák, őket hűtlenségre kényszerítsék és mint prédát táborukba tereljék. Galád cselekedet, azonban ez a liberálisoknál tekintetbe nem jő, miután náluk a a cél szentesíti az eszközöket” jelszó az irányadó. Magvagyonk győződve, hogy Nagyságod ezen fontos kötelességeket számba veszi, a párt vezetőinek határozatát magáévá teszi és készséggel meglátogatja a kerületet, melyben a nép tántoríthatatlan bizalommal, szeretettel, és tisztelettel van Nagyságod iránt eltelve.” — Az értekezlet üdvözlő táviratot küldött gróf Zichy Nándornak, gróf Zichy Jánosnak és elhatározta, hogy f. hó 23-án, vagyis a tavalyi választás évfordulóján Ernst Sándort üdvözölni fogja.

A zalatnai kőfaragó és kőcsiszoló iskola. Csánki József szakiskolai igazgató igen lelkes hangú körlevelben hívja föl a szülők figyelmét a zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolára, melynek növendékei az iskola négy éves tanfolyamán kőfaragókká, vagy kőcsiszolókká képeztetnek ki. Az iskolába való felvétel előjegyzés alapján történik; szóbeli vagy írásbeli jelentkezéseket elfogad az intézet igazgatósága Zalatanán augusztus hó 5-ig. Előjegyzés végett minden, az I. osztályba felvételnél óhajtó növendék tartozik az igazgatósághoz benyújtani: a) keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát; b) atyja, vagy gyámja beleegyezését tartalmazó nyilatkozatot, melyben kifejezendő annak kötelezettsége is, hogy az illető a tanító teljes tartalmát bevégezi; c) iskolai bizonyítványát; d) az újraoltási bizonyítványt. Rendes tanuló az lehet, ki valamely közep vagy polgári iskola 2 osztályát, vagy az elemi iskola 6 osztályát, vagy pedig az iparostanonciskola 3 osztályát jó sikerrel végezte, továbbá 12. életévét betöltötte s ehhez képest kifejlett, ép testalkattal bír, a mit hiteles orvosi bizonyítvánnyal kell igazolnia. Rendkívüli lehet minden iparos-seged, vagy tanonc, ki csak egyes tantárgyakat kíván hallgatni. Beiratási és tandíj az intézetnél ez idő szerint nincsen. Műhelyi biztosíték fejében azonban minden növendék 3 forintot tartozik a beiratásnál letenni, mely összeget csakis eltávozáskor, vagyis a negyedik év végével kapja vissza, addig pedig, ha károkat követne el, azoknak értéke ezen összegből vonatik le, de mindannyiszor tartozik azt ismét 3 forintba kipótolni. Az iskolákra vonatkozó mindennemű felvilágosítással és a szervezeti szabályzattal készséggel szolgál az igazgatóság.

Szülők figyelmébe. Melegen ajánljuk a budapesti *Mária-Kongregáció internatusát* mindazon a szülők figyelmébe, kik gymnasiumba járó gyermekeik számára megbízható keresztény nevelést óhajtanak nyújtani. Az internatus harmadik éve működik s a keresztény társadalom mérvadó köréinek elismerését már eddig is sikerült kiérdemelnie. Az évi tartásdíj az egyenruhán kívül 600 korona. Felvételre jelentkezni lehet a Mária-Kongregáció internatusának igazgatóságánál: Budapest VII., Damjanits-utca 50., mely kívánatra azonnal szolgál prospektussal.

Vértesséle sósorszesz minden házban szükséges.

Ledochowski biboros és a magyarok.

1876-ban febr. 23-én mint fiatal első éves pazmanita hallgattam Lollok József lelkes beszédét a kápolnában. Ez az uri ember az ő lángnyelvén beszélt nekünk egy őskeresztény szent-ről, a ki odahagyta méltóságait, fényes jövedel-

meit; s kényelmes érseki palotáját börtönnel cserélte fel.

Miért? Mert nem akart tédret hajtani a hatalomnak. Mert midőn a mindenható Caesar megadást követelt tőle, ő az apostoloknak azt az impraktikus szavát követte, hogy melius est obedire Deo, quam hominibus. Jobb engedelmeskedni az Istennek, mint az embereknek.

Szép, szép, gondolám magamban, csak az kár, hogy ezek a lelkesítő példák, mint a csodák, csak a régi korban fordultak elő. Ha napjainkban is láthatnánk ilyen megáldott jellemet!

Alig, hogy ezt elgondoltam, Lollok, mintha olvasott volna lelkemben, felkiált átszellemült arccal: — Ilyen őskeresztény-kori szentet saját szemeinkkel fogunk látni mi mindnyájan; rövid idő alatt, még ma valamennyien. — Ezzel becsapta meditációs könyvét és hirtelen távozott.

Mi növendékek kérdőleg egymásra néztünk; mintha mindegyik a másiktól akarta volna kérdezni: — Hiszed ezt? — Én nem hiszek a reinkarnációban. A régiek újra megtestesülésében. Rossz idők jártak az egyházra a hetvenes években. Nem csoda, ha kételkedtünk benne.

De délelőtt kipattant valahogy a titok. A kispapok mindent megtudnak, ha még úgy titkolóznak is az előljárók. Hirtelen elterjedt az intézetben a hír, hogy gróf Ledochowski bíborost fogjuk látni. Elmegyünk hozzá tisztelegni valamennyien.

Ledochowski nevét akkor Európában úgy ismerték, mint ma Szell Kálmánét Magyarországon. Nem is volt nála emlegettebb név, csak Bismarcké, az ő engesztelhetetlen ellenfelé.

A hír felvillanyozta az egész ifjuságot, mert eszünkbe jutottak viszontagságai. A rá kirótt különféle pénzbírságok jóval meghaladták a 100.000 koronát. Pedig még a perek nem is voltak mind jogérvényesek. Hát még ha azok lettek volna! De a százezer korona nem volt elég. Elítéltek börtönre. Nem olyan szegedi államfogházra 48 órára, hanem két álló esztendőre, melyet az utolsó másodpercig kihuzott is. Nem volt a börtönéletben ijesztgetés, melyet egy kegyelmi aktus elegend azon szelid meghagyással, hogy „javuljon meg jövőre.” Hanem amint kirótták, úgy el is szenvedte az utolsó minutumig. Bizonyosságul ott volt az aránylag még fiatal főnőfeher haja, melynél szebbet, fehérebbet azóta nem láttam. Pedig még csak 53 éves volt a kardinális.

Ki hallotta valaha, hogy egy érseket börtönbe vetnek napjainkban; vagy hogy egy bebörtönzött rabot bíbornoki méltóságra emelnek? Stante pede ugyanakkor, mikor a porkolab szolgáltatja neki a menázsit.

Pedig hozzá nem olyan kedélyes börtön volt az, mint Jókai-é meg gróf Zichy Nándoré Prottmann idejében, mikor Zichy gróf naponként ki ment misére, Jókai meg, mint ő maga írja, egy másik fogolytársával esténként kirandultak a Svábhegyre, hol rendesen úgy becsíptek, hogy késő éjjel alig tudtak hazabotorkálni a — börtönbe.

Ledochowski gróf társasága sem volt valami felette válogatott, összesen néhány fiatal volt még vele együtt az ostrowi börtönben. Legalább megpuhul gondolták, és elrémül a többi. Persze arra nem számítottak, hogy ez az ember törhetlenül kibírja, s arra még kevésbé, hogy az ily bánásmód 103-ra fogja emelni a legközelebbi képviselőválasztás alkalmával a centrumpárti képviselők számát.

Akkor még élénk emlékezetünkben volt mindez. Tudtuk, hogy gróf Ledochowski érseket reggel 3 órakor verték fel poseni palotájában s úgy cipelték az éj sötét leple alatt a börtönbe. Ki tudja miért? Lehet, hogy nappal szegénylettek magukat.

Ezt az embert, nem, ezt az óriást, ezt a jellem kolosszust fogjuk látni ma színről színre. Az intézet ifjuságát Sujánszky Antal, c.

püspök, akkori rector, jelenleg esztergomi nagyprépost vezette gr. Ledochowski elé, ki a Pazmaneum szomszédságában, a Jézustársaság rendházában volt szállva. Szívdobogva ment az ilyenek iránt amúgy is fogékony ifjusereg a modern vértanu elé.

A bíboros szép sugár, magas alak, ha nincs galambósz haja, alig 35 évesnek gondolnám. Lekötelező mosolylyal fogadta az ifjúságot. Sujánszky Antal, a lelkes, temperamentumos szónok máskor is szívhez beszél, de akkor a lelkesedés legmagasabb regisztereivel remekelt. Az ifjúságot tűzbe vinni, a szív hurjait megrezgetetni, nincsen alkalmasabb mód, mint megpendíteni a nemzeti eszmét. És Sujánszky Antal ezt tette. Bemutatott bennünket mint a magyar nemzet jövődó klerusának virágait, kik hódolatunkat jöttünk kifejezni azon nemzet nagy katolikus vértanuja előtt, melylyel a magyar nemzet évszázadok óta rokonszenvezett, melylyel történetének legdicsebb korszakában szorosán egybefűzte volt. A magasban szárnyaló szónok egészen elérzékenyült, a lengyel kardinális könnyezett, a magyar ifjuság sirt.

Azután megszólalt a kardinális. — Én még addig bíbornokot nem láttam, csak Rauschert, de azt is kiterítve holtan.

Ledochowski gróf egészen meglepett — az ő olaszos kiejtésével. T. i. Rómában végezte a theológiát. Örömet fejezte ki, hogy láthatja azon magyar nemzet papságának virágait, melyet ma is a testvéri szeretet rokonszenve fűz hozzánk. És pedig annál szorosabban, minél elhagyottabbnak érzi magát a lengyel Európában.

Azt hiszi most — ugymond, — mintha nemcsak hitsorsosai, de egyuttal honfitársai között is volna, midőn a magyarokat körében látja, kiknek története, multszenvedései annyi közös vonást tüntetnek fel az ő nemzetével, kiket a nemzeti balsors századokon át igazi testvéreké forrasztott együvé. Végül arra kért — s ekkor a szelid kék szemek mély tűzben égtek, — hogy ha visszatértek „Mária Nagyasszony országába“ (ezek saját szavai) álljatok ki bátran az igazságért. Ne féljete, gyermekeim, mondá, a szenvedés édes, ha az ember az igazságért tűri el. Én is hálát adok az égnek, hogy engem méltatlant szemelt ki e megtisztelő szerepre.

Olyanok lettünk egyszerre e szavakra, hogy készek voltunk volna nyomban akár mártíromságot szenvedni. A ragyogó példa vonz, utánzásra lelkesít, csak azt sajnáltuk, hogy nincsen bakó, aki a fejünket akarná venni.

Még tovább is szólni akart, de elárasztották könnyei s jelentették a bécsi nuncius látogatását. És ezt az embert kitessekelte Bécs városából gr. Andrassy Gyula, akkori külügyminiszter, mert hogy a mellette nyilvánuló rokonszeny rosszul esik a német kormányának. Nem engedtek neki pihenőt; sietnie kellett egyedüli menedékhelyére Rómába.

Bécsből tehát ekkor szelid, udvarias formában kiutasították, később meg feldiszipították a Szent-Istvánrend nagy keresztjével, vagyis olyan kitüntetéssel, melynél nagyobbat az angol király, de meg a szövetséges német császár sem kapott királyunktól soha. Hát nem komédia az élet?

Mielőtt távoztunk volna, áldást adott ránk s mindnyájan egyenkint megcsókoltuk a puha fehér kezét. Én maradtam legutolsóként. Szinte nehezemre esett, hogy a pápai nuncius megrövidítette lelki gyönyörömet, melylyel a két évig elzárt bíboros rabot szemlélttem. Végül lehajoltam s megcsókoltam kezét, melylyel még egy keresztet csinált homlokomra, amit a többivel nem tett. Hüvelyk ujjának nyomait mintha még ma is érzem, a kereszt most is éget homlokomon, s talán az ad erőt, kitartást, hogy meghajolni, megalkudni nem tudok.

Az a nagy jellem azt mondotta, hogy az igazságért szenvedni édes, és én azt nem csak elhittem, de azóta számtalanszor tapasztaltam is.

Az előjárók is, akik ott voltak, mintha szintén Ledochowski nyomában jártak volna. A nagy író, költő és híres szónok, a fényes összeköttetésekkel rendelkező Sujánszky intranzigens maradt mai napig, 88 éves koráig. Ha meghajolni tudott volna, ma napság régen püspök. Oda, a hova jutott, nem kapaszkodott, hanem erővel tolták szok, akik mögötte vannak. Lollok József spiritualis, aki később szintén méltóságos ur lett és a pazmaneum rectora, néhány évvel rá oda csapta az esztergomi kanoniát, elhagyta a bécsi főúri köröket s elment egyszerű szerzetesnek, predikálni a vicsáp-apáthi parasztnak, s éppen most, 77 éves korában, meg tíz napi szent gyakorlatot tart a nyitrai irgalmas testvéreknek.

Ilyen impraktikus emberek voltak a mi világitó példáink. Csoda, ha mi sem akarunk lenni okosabbak náluknál? X.

Közgazdaság.

Gazdák figyelmébe. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a gazdaközönség tudomására hozza, hogy a székesfehérvári, bábolnai, nagyatádi és palinói osztályaiban elhelyezett katonai legénység és az ugyanott lévő ménállomány részére a folyó 1902. évi november 1-ső napjától, 1903. évi október hó végeig szükségendő élelmi és takarmány-cikkre f. évi augusztus hó 21-én délelőtt 9 órakor a székesfehérvári méntelep számvevő irodájában írásbeli zárt ajánlati arlejtést fog tartani. Szükséglet: kenyérből 91.000 adag (1680 grm. súlyu), zabból 9300 métermázsa, szénából 21.000 mm., alomszalmából 9300 mm., ágyszalmából 180 mm., kemény tűzifából 260 m³, kőolajból 31.000 kgr. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgál Velesey József e. titkár, a kinél az árlejtési hirdetmény is teljes szövegében megtekinthető.

Sok szalma kevés szem. Nagyon sokszor halljuk a panaszt, hogy egyik-másik földterületen nem lehet gabonafélét termelni, mert csupa szalma terem, szem pedig semmi. Az ilyen földek rendszeren völgyekben, ártereken találhatók, s e tulajdonságuk egyenesen onnan származik, hogy túlságosan sok bennük a humusz, ellenben ásványt alkotórészekben felette szegények. Csak természetes tehát, hogy a tőzeghez átmenetet képező ilyen talajokon, a túlságosan sok nitrogén behatása alatt a növényzet tulluján fejlődik, az ásványi anyagok hiánya miatt pedig a magképződés nagyon hiányos lesz. Teves azonban az a nézet, hogy az ilyen talajokat nem lehetne rákényszeríteni a magtermésre. Sőt megfelelő eljárással éppen az ilyen talajokon lehet a legnagyobb szemtermést elérni, csak arányba kell hozni az ásványi alkotórészeket a talajban foglalt nagy mennyiségű humusszal, s ezt az által lehet elérni, ha megfelelő mennyiségű foszforral, szuperfoszfáttal látjuk el a talajt. Ilyen módon sikerült elérnem nekem 18 mm.-ás termést olyan talajon, melyen előzőleg szuperfoszfát nélkül csak egy keves szem termett. Hogy mennyi legyen az alkalmazandó szuperfoszfát mennyiség, azt általánosságban nem lehet megállapítani, függetlenül az illető talaj minőségétől. Tehát csak kicsinybeni próbák által dönthető el. Mennél durább humuszban a talaj, annál több szuperfoszfátra van szükség, hogy kellő terméseredményt érthessünk el. Sőt ha a talaj tőzegesbe átmenő, nemcsak foszfor, de káli is hiányzik belőle, miért is az ilyen talajokon mindig legalább két parcellán eszközöljük a kísérletet, egyikre tiszta szuperfoszfátot, másikra káliszuperfoszfátot alkalmazva. De éppen mert az alkalmazandó műtrágya mennyiségét akarjuk megállapítani, legalább háromszor kettő, tehát hat parcellára van szükségünk, hogy az említett műtrágyaféléket fokozódó mennyiségben alkalmazhassuk, megállapítván így azon műtrágya mennyiségét, mely a legnagyobb szemtermést

adja. A fentebb jelzett szemtermés mennyiségét én kat. holdanként 2 mm. szuperfoszfáttal értem el. Tekintettel arra, hogy nálunk Magyarországon nagyon sok ilyen föld van, e kísérletek széleskörű alkalmazását a legmelegebben lehet ajánlani.

CSARNOK.

Falusi tót lakodalom a privigyei völgyben.

(Folytatás.)

Hatodik napon tereinté az embert, még pedig saját képére és hasonlatosságára. A hetedik napon megpihent és megszentelte azt. Mondá pedig: nem jó az embernek egyedül élnie a világon. Erős álmot bocsátott Ádámra s kivett baloldalából egy bordát s abból alkotá Évát. Mikor fölébredt, az Úr hozzávezeté az asszonyt és mondá: Szaporodjatok és sokasodjatok. Töltsetek meg a földet és uralkodjatok a föld teremtményei fölött. Azután elvezette őket a paradicsomba. Ott volt a rosznak és jónak tudásfája és mondá Isten: Tartsátok meg parancsolataimat, mert a mely órában megszegitek azokat, halállal multok ki. Neked Ádám e nő segítőtársad, feleséged leend, mert ő csont a te csontodból és hús a húsodból. — Ebből az okból elhagyja az ember apját és anyját és ragaszkodik nejehez, illetve férjéhez. A szentírás eme szavaiból mindenki láthatja, hogy a házasságot az Isten rendelte. E nagy jelentőségű szókat nem egyszer hallotta a jelenlevő tisztos vőlegény. Ezek érlelték meg benne az elhatározást, hogy házasságra lépjen. Kérte Istent, adjon alkalmat neki, egy hozzávaló leányzóval megismerkedhetni. És az úr Isten megmutatta neki a tisztos Zsuzsi leányzót, ez idő szerint szüzet ebben a házban. Kérjük tehát, adják öt kezünkhöz és ne tartsanak minket hosszú beszédekkel. Reméljük, hogy kérésünket teljesíteni fogják.

Erre felkel a kiadó násznagy és kezdi:

Tisztelt Uram! Szavai tetszenek nekünk, bár Istennek is úgy tetszenek. Azonban nem hisszük, hogy önök azokat, a kiket várunk, mert nem látjuk az ajándékot, melyet Zsuzsától kaptak.

A nászasszony megmutatja a kendőt, melyet a vőlegény eljegyzéskor a menyasszonytól kapott, mire valamennyien az asztalhoz ülnek.

A kérő nyomban föláll s ezeket mondja:

Mózes első könyvében olvasom: Ábrahám patriarka mikor megvénült, legidősebb szolgáját, Eleazárt elküldé, hogy Izsák fia számára hozzon feleséget. Eleazár tíz tevével és elegendő taplakékkal utra kelt s elment Bätuelhez, kinek leányát Rebekát véletlenül megpillantotta a kútnál.

Eleazár dicsőítette Ábrahámot s minden szépet elmondott róla. Majd előadta találkozását Rebekával, mondá, ha tetszik légy irántam könyörületes, ha azonban másképp véled, jelentsd ki: jobbra, vagy balra menjek-e.

Bätuel erre így felelt: Látom, ez a beszéd Istentől származik, azért nem mondhatok ellent. Ime itt áll Rebeka, vidd őt uradhoz, hadd legyen Izsák neje.

Hasonlóképen mi is, Bálint által ide küldve, föltettük magunkban, hogy ételhez és italhoz addig nem nyulunk, míg a tisztos szűz, a kiért jöttünk, kezünkhöz nem adatik. Hiszük, miként Bätuel mondá: Ime itt van, úgy kendtek is azt fogják mondani, „előttük van a szűz, vigyek Isten nevében“.

A koszorús lányok kimennek, mi közben énekelnek:

Erdőben lődöznek,
Zsuzsikát kéri;
Vége a lődözésnek,
Zsuzsit már ígérik...

A kiadó násznagy imígyen felel a kérő szavaira:

Tisztelt Uram! Szavaiból azt értettük meg

úgy mi, valamint a ház ura, hogy ezt a házasságot Isten maga akarja. De valamint Bätuel, mielőtt odaigért volna Rebekát, megkérdezték tőle, akar-e Izsákhhoz feleségül menni? S ő válaszolá, hogy igen.

„Ez az Úr akarata, mi nem teszünk ellene“, mondák azok. Hasonlóképp mi is azt mondjuk: Uram, legyen meg a te akarod, és lányunkat, mint a vőlegény hitestársát, kendteknek átadjuk. A leány szüleinek csak az a kívánsága, hogy az ifjú úgy viselkedjek irántuk, mint halás fiúhoz illik. Neje iránt hűséggel és szeretettel legyen, mint a hogy jó férj cselekszik, hogy mind addig, míg a jó Istennek tetszeni fog őket életben tartani, boldog házaseletük legyen. Ezt úgy a szülők, valamint, mint a barátaik, szívből óhajtjuk. Hozzáteszük, hogy élvezzék a Szentlélek malasztját. Éljenek bekességben és jó egészségben. Legyen részök Isten bő áldásában. Végre legyen részök örök életben. Amen. Ezennel teljesítjük a kendtek kérését és menyasszonyt kezeikhez adjuk. A zene tust játszik és a násznép a fiatal pár egészségére koccint.

Míg ez a szobában történik, az alatt a vőfélyek vásárt tartanak az ágy neműre. (Az ágy nemű a hozomány legjelentékenyebb része. Mikor a lány anyja töltögeti, a toll közé almahajást, pénzt, gabonamagvakat és foghagymát tesz, a párnák csücskét mézzel megkeni, hogy a ház élet szerencsés, termékeny és a rontásoktól ment legyen. A párnákon kis fiut hengerget, hogy a fiatal házások első gyermeke fiú legyen.) A mint a kocsi a ház előtt megállottak, néhány erre alkalmas jókedvű asszony a kamrában várja a vőfélyeket. Ezeket a koszos lányok vezetik oda. Az asszonyok, mintha nagy munkára készülénének. Az egyik ruhát akar kifőzni, készíti a kádat. A másik kendert köt a guzsalyhoz. Fonní akar. A harmadik szövéshez készíti a fonalat. Negyedik adja a gazdaasszonyt.

A vőfélyek kérdezik, hogy adják el az ágy neműt?

Az egyik asszony dallal felel:

Elmentem én ruhát mosni,
Jötték engem megkérni
Hagyjatok békemben, fiak,
Kiszórtam a földre hamut.

A vőfélyek újra kérdezik: No, mi lesz azal az ágy neművel?

A másik asszony énekel:

Hol megáztál
Ott száradjál,
A vánkásra ne feküdjél,
Mert az fehé, fejed nedves.....

A legények megint kérdik: ezek a menyasszony dunnái?

A harmadik asszony énekel:

Amint én kendert áztattam,
Egy béka a zsebembe ugrott,
Nem volt az kender, len csupán,
Ugorj ki zsebemből békácskam....

A vőfélyek mondják: No jó, ha nem adjátok el az ágy neműt, tartásotok meg a menyasszonyt is.

Az egyik asszony mondja: Dunaanak drágák és szépen font vászouból vannak, s mindenfeleképpen dícsérik azokat.

— No hát, mit kértek értök?

Az asszonyok olvassák a vánkosokat. Minden vánkos csücskéért egy ezrest, a dunna csücskéért 4—4 ezrest kérnek. (Tulajdonképp minden csücske 20 filléres; azelőtt 1—1 hatos volt.)

A vőfélyek alkudoznak. A hány csücske, annyi garas, mondják és ócsárolják az ágy neműt. Az asszonyok dícsérik és nem engedik meg, hogy a legények hozzányuljanak. Különben kezükre vernének.

Ilyen dunnát még nem láttatok — mondják az asszonyok. Az egyik kihúzza a guzsalyra kötött kender közül egy hurkát, mely polyvával van töltve s mutogatja a legényeknek. „A dunna és a vánkosok fűzel vannak tömve.“ Ha nem vigyáznak, rájuk fújja a polyvát.

A legények unni kezdik a dolgot és tizetret kínálnak.

— Az kevés, mondják az asszonyok.

— Dunna, vagy vánkos, az mindegy. Magas asszony, vagy kicsi asszony, egy az ára, felelik a vőfélyek. Nem adunk többet.

Végre hosszú alkudozás után megegyeznek. Az asszonyok parancsára a legfiatalabb vőfélynek kell az ágy neműt a kocsihoz vinnie. Ugyancsak megfeszíti minden erejét, hogy csúfot ne valljon. Az ágy nemű lepedőbe van kötve, s közben van egy nagy fonott kalács. Ha ez a legényke nem bírja el, vagy eltántorog, kinevetik.

A kívül álló asszonyok énekelnek:

Jertek már, jertek már,
Szégyent már nem valltok,
Ha szégyent vallanátok
Már rég otthon volnátok, hajahaj!

Főlrakják egy szekerre a bütort és az ágy neműt. A kocsinak ügyelnie kell a kerekre, hogy a szöveget ki ne húzzák.

Mielőtt elindulnának, az ujdonsült menyecske elbucúzik szüleitől. (Tulajdonképp az első vőfély bucsuztatja el ily képen:)

„Maradjatok egy kevéssé, s hallgassátok a menyasszony utolsó köszönését, kinek Isten reu-deltetéséből máshova kell mennie s így mindnyájunknak bucsut kell intenie. Isten önnel édes apám, Isten önnel édes anyám! Kendtek gondoztak engem kicsi korom óta. Mind ama jót, melyet velem tettek, fizesse meg Isten százszorosán. Testvéreim és ti barátnőim, kik velem búban és örömben, szeretetben éltetek, kívánom nektek, legyetek boldogok, Isten veletek rokonnaim és szomszédaim. Im ütött az óra, hogy tőletek válnom kell. Áldjon meg titeket is Isten.“

Kezet csókol szüleinek és kimegy.

Az első kocsi felül a menyasszony, a vőlegény és a násznagy. Az asszonyok kalácsot visznek kötéikbe, azt az asszonyok az uton a nép közé szórják. Mielőtt megindulnának, az asszonyok énekelnek:

Olyan házban voltunk,
Hol darabka kenyéret sem kaptunk.
Se kenyéret, se sőt,
Oly nyomorúság van ott. Hahahaj!

Amint megindultak, tovább énekelnek:

Hajts kocsi lovakat, zöld mezőn át,
Hajts, hajts ütögesd, a lovakat hivogasd,
Hajts, hajts, mind a négyet,
Hadd szélesedjék a lovak útja...

Igy menek dalolva. Az asszonyok kalácsot dobálnak ismerőseiknek. A bámész nép meg törött eserépp fazekakat dobál a kocsi kerekébe, melyen az ágy nemű van.

(Folyt. köv.)

Telefon.

G. Bb. A beküldött összeggel ki van egyenlítve egész az év végéig. Öszinte mély tiszteletünk a szíves érdeklődésért.

FRIEBERT MIKSA, NYITRA

Erzsébet-ut 13. szám.

Honi ipar! Honi ipar!

Ajánl *dévnyujfalu*si elsőrendű, kőmentes, kitűnő minőségű darabos

fehér meszet,

terméskő, zúzott, kavics és trágya-meszet, gróf Roon-féle elsőrendű portland és román cementet, valamint bármilyen építő-anyagokat, u. m. stukatur-nád-fonat, gipsz, kátrány, kátrány-lemez és ujlaki tetőcserepet.

A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület tagjai 4% kedvezményben részesülnek.

Tévedések elkerülése céljából kijelentem, hogy nem az ausztriai stockeraui Kalk-Gewerkschaft érdekeit képviselem, hanem a dévényujfalu-si mész-iparvállalatot, melynek központi irodája Pozsonyban van.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

== SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY. ==

A lelkeskedő papság figyelmébe!

Egy róm. kath. pap óhajt augusztus és szeptember hónapokban kedvező fekvésű hegyes vidéken mint helyettes lelkes működni. Díjazást nem fogad el. Beszel magyarul, németül és tótul. Közlekedni a kiadóhivatalban.

„Védjegy.”

FERENCZ

pálinka (sósorszesz)

Vértess gyógyyszerész féle

használatban a leghatásosabb — Feltétlen tisztasága következtében úgy külső, mint belső használatra mindenekelőtt legjobban alkalmas, különösen is a most annyira kedvelt gyűrűmódszerre (masszáz). Kétféle sikerrel használják: *kőszívny, csész, meghűlések ellen, bennulások, feamoknál, gyulladás és kelésnél, továbbá a fejbőr erősítésére, valamint a száj tisztítására; belsőleg gyomor-görcs, rosszullet, fejfájás stb. ellen. Katonáknak, vadászoknak, turistáknak, levélhordóknak általában sokat gyaloglóknak nélkülözhetetlen.* Valódi csak a mellékelt **védjeggyel**. — Egy üveg 30 fillér, 1 és 2 korona. Kapható: *gyógyszertárakban, drogueriákban, fűszerkereskedésekben.* — Nyitrán: *Csernyák R. és Eininger József és társa uraknál, általában ott hol plakátok a fenti védjeggyel láthatók, valamint közvetlen:*

Vértess L. Sas-gyógyszertárában, Lugoson.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvételnek

a NYITRAMEGYEI SZEMLE

kiadóhivatalában

Nyitrán, Papnevelde-u.

Kiadó lakás!

Nyitrán, Felső-város, Roskoványi-utca 7. számú házban egy **6 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás** f. évi október hó 1-től kiadó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a nagyobb papnöveldei igazgatóságnál.

Jó és olcsó órák

3 évi írásban kiállított jótállással küld magánosok részére

Konrad János

órágyár és aranyeműek kiviteléi háza **Brüx**-ben (Csehország)

Jó nickel-remontoir-óra 3 fjt 75 kr
Valódi ezüst-rem.-óra 5 fjt 80 kr
Valódi ezüst lánc 1 fjt 20 kr
Nickel ébresztő óra 1 fjt 95 kr

Cégem a császári és kir. sassal van kitüntetve, több kiállításon arany és ezüst érmekkel lón kitüntetve és ezekre menő elismerő levellel rendelkezik. (14-53)

Képes árjegyzéket bérmentve küldök ingyen.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész **BALZSAMA.**

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Ascheke des A. Thierry in Pregrada bei Rabitzsch-Sauerbrunn.

Magyarország minden postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4 00 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg bevétele mellett.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva. — Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelmé alatt áll. — E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez 1. Utolérhetetlen hatású gyógyszer a fűdőknek, a mellnek minden kóros állapotában, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vett a fájdalmas köhögéseknek s gyógyítja a legrosszabb bajokat. 2. Kétféle hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglehetően gyógyítja a gyomor s a bélbetegségeket és szaggatást a testben. 5. Széliden mozdítja elő a székélést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szelgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröfnéláskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a fejbőrférgést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orrbőre, kiütés, varrak, megfagyott s megégett tagokra, rüh, fekély s bőrdzudadás és repedés stb. esetében, megszünteti a fejfájást, zúgást, szaggatást, köszvényt, fülfájalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apáca védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem, gyáramból rendelnek eredeti szab. cartonokban. Ausztria s postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 K. Bosznia és Herzegovina részére 4 00 K. Kevesebb nem küldetik szíjjel. Szétküldés előfizetés v. előleg bevétele mellett.

Miért szenved ön? Holott mindenféle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást, valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Czentifolia-kenőcs

használatánál rendkívül jó hatása a sebek gyógyulásánál, valamint a fájdalmak enyhítésénél utolérhetetlen. A valódi czentifolia kenőcs alkalmazható a gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mell keményedése, a tej elapadásánál, az orbáncnak esetében, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak és csontpedések, vágás, szúrás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl. üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál, mindenféle dagacat, kinővés, képződmény, karbakulcs és ráknál, végre pokolyar, körömféreg, körömgöyülés, a lábna járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdagacat, meggyült vér, tüdőgás stb. stb. esetében. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postaszállítási díjjal együtt 3 K 50 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vévesétől s arra ügyeljen, hogy a tégelybe be van-e az apáca védjegye és cégem: *Thierry (Adolf) Limited győgytára az „Örangyalhoz” Pregradában, égetve.*

Ezen gyógyhatásukban felülmúlhatlan két szer nemesak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régiebb, annál értékesebb és hathatósabb, nem art sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használható. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak legalább az orvos érteztőig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonlót feldicsért érték és hatáskülső ügynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olesó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az esetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és címzük:

Thierry (Adolf) Limited „Örangyal-gyógytár” Pregrada

(Rohitzsch-Sauerbrunn mellett.)

Közp. raktár Budapesten TÖRÖK J. — Zágrábban MITTELBACH S. — Bécsben BRADY L. győgytárakban.

(15-52)

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintit

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24% kén-savas káli tartalommal,

Stassfurti kálitragyasot

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76% kén-savas káli tartalommal,

Kovavasavas kálit

(dohánytrágyázásra), továbbá

mindennemű egyéb **műtrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%)

elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.